Ն. 446 — 1886 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 19 ՇԱԲԱԹ — 1304 ԲԼՊԻ ԻՒԼ ԷՎԼԻԼ 4 — ԻԹԻՆՃԻ ԾԷՆԷ

40 ԲԱՐԱ

ԱԷՐԻՏԷԻ ՇԱՐԳԻՅԷ

40 ԲԱՐԱ

ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ՄԻԼԻՅԷ ԹԻՒՃՃԱՐԻՅԷ ՍԱՐԲԱՖԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ԵԼԵՎԱՄԻ ԿԱԶԵԹԱ

ԱՊՕՆԷ ԳԻՑԱԹԼԱՐԸ

	12 ԱՄԻՍ	6 ԱՄԻՍ	3 ԱՄԻՍ
ՍԹԱՄՊՈԼ	200 ղրշ.	105 ղրշ.	55 ղրշ.
ԹԱՇՐԱ	240 »	125 »	

Մէջիտիէ 20 ղրուշտան

ԻԼԱՆԱԹ ԳԻՑԱԹԼԱՐԸ

Կնոջի, ամուսնի եւ շրջանի տահիպէ ղրշ. 6
Ուրիշներու տահիպէ . . . . . » 3

Մէջիտիէ նամիպոյ տակիր պէտքը մէճանէն գապուլ օլունճագ եւ տերճ օլունմայան էվրաղ իտտէ օլունմայաճագ տար։

Իտարէխանէսի, Սթամպօլոյա Գալաթա Ալի ճատտէսինտէ Նուրէտրօ 20 Ճիվէրէկեան մաթպասասնտա տուր։ Գեանֆիլի մէվզուատա հաղորդնտա կազէթանէն տահիպ վէ մէսուլը ՑԻԴՐԱՆ ՃԻՎԷՐԷԿԵԱՆ մուրաճաաթ օլունա։

ԿԻՒՆԼԻՒԲ ՀԱՎԱՏԻՍ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍԹԱՆ

Պուլկարիսթան հաղորդնտա մալիւմաթ վերմէք վէ Պուլկարիսթան բրէնալիկի իչիւն պիր նամէտ կէօսթէրմէյէրինի քէճա էյլէմէք իւզրէ տիւվէլը մուապզամա նէզտինէ իրսալի Պուլկարիսթան հէյէթը նիյապէթինճէ պիր զէմանտան պէրու միւթէսավվէր օյան հէյէթը մէպուսէ՝ պու ք որէ Սօֆիատան հարէքէթէ Պուգրէյէ մուվասէլէթ էյլէմիշ տիր։

Իրվայէթէ կէօրէ, հէյէթը մէզքիւրէ էվվէլա Վիէննայա ուղրայրվ, մուախիրէրէն սրրասր իլէ սաիր բայթախթարը զիյարէթ իթտիքտէն սոնրա Տէրսաատէթէ տասխի կէլէճէք տիր։

Պուգրէյտէն վէրուտ իտէն խապէրլէրէ կէօրէ, Պուլկարիսթանդն ասվալը հաղորէսի հաղդրնտա մուազէր։ իթմէք իչիւն Մ. Սթօյանօֆ իլէ Պուլկար միւթէպէրանընտան պիր զաթ բրէնա Ալէքսանտր տր Պաթէնպէրկին նէզտինէ կէթմէք իւզրէ Պուգրէյտէն միւրուր էյլէմիշէր տիր։

Սօֆիատան եազրլան պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, պաղը Ռուս մէմուրլարը՝ չէրը մէկզիւրտէն էանսի հարէքէթլէրինտէ, Պուլկարիսթանդն իչդալի մատտէսի՝ գարարլաշմէշ պիր չէյ իտուկնի իչմա ու իչրապ էթմէյէր տիր։

Սօֆիատան մէվրուտ խուսուսի պիր մէքթուպտա օգունտրդրնա կէօրէ, Պուլկարիսթանդն ասվալը մաղիէտի պիր ազ իտրսէ օյրէմէշ տրր։ Հոլտեմբեր վարիտաթը պէշ միլիօն ֆրանգա պալիզ օլմուշ տրր։ Հիւքիւմէթ՝ նոյեմբեր վէ դէկէմբեր այարընտա տա 7-8 միլիօն ֆրանգ վարիտաթ թահսիլ էթմէք իւմիտտէտ պուլունտրդրնտան, էկէր պու իւմիտ վագը օլուր իսէ, էքնոճի ալթը այլրգ մէսարիֆի գարանրպ թէսվիյէ օլրնապիլէճէք տիր։ Պունդնա պէրապէր մալիյէ նազրը Մ. Կէյօֆ՝ 8-10 միլիօնրգ պիր իսթիդրազ ատը իչիւն էլան Ռումանիատա միւզաքէրաթրնա տէվամ իտիյօր։

Սօֆիատան «Պէրլինէր Թագպլաթ» կազէթասընա եազրլորդրնա կէօրէ, Ֆրանսանդն Սօֆիա գօնսօլօսը Պուլկարիսթան հէյէթը նիյապէթինէ իսթիֆա էթմէսինի սուրէթը մահրէմանէտէ նասիհայթ էյլէմիշ տիր։ Մէկզիւր կազէթա չու ֆիքրայը նէյր էթմիշ տիր։

«Բէլէրապուրկ մէհաֆիլինտէ Ալէմանիա ալէյհինտէ պէօյիւք պիր էսէրը հիտտէթ հրսա օլունմագտա տրր։

«Իվայէթէ կէօրէ, Մ. տը կիէրս՝ ասվալը հազրբէտէն պահսա, Ալէմանիա գատար Ռուսիայը ալատան հիչ պիր տէվլէթ պուլունմատրդրը պէյան էյլէմիշ տիր։ Հալթթա Ռուսիա իմբէրաթօրը սոն տագիդայա գատար բրէնս Պիզմարգրն Ռուսիա թարաֆինը էլթիզամ իտէնէկի վէ պիւթիւն նուֆուզունը գօնթ Գալնօքի վէ հալթթա Ավսթրիա իմբէրաթօրունդն նէզտինտէ Ռուսիա լէհինէ սարֆ էյլէյէճէկինի զանն իտիյօր իտի։ Հալպուս քի, պիրաքիս Ալէմանիա հիւքիւմէթինէ՝ Ավսթրիանդն թարաֆինը իլթիզամ իթմէքտէ պուլունտրդրնը իմբէրաթօրը միւշարէլէյհ քէմալը թէէսսիֆ իլէ կէօրմէքտէ տիր։»

ՄԸՍԸՐ

Այրնան խուսուսի խապէրլէրէ կէօրէ, Ֆրանսա բէիսը վիւքլասը Մ. տը Ֆրէյսինէ կէչէն կիւն Մ. ֆիլիսը մէպուսանտա իյրատ իթտիկի նուֆուզտա, Մըսրը մէսէլէսինէ տաիր սէյլէտիկի սէօզլէր միյանընտա ատթիտ քի միւհիմ ֆիքրա տախի մէվճուտ իմիշ։

«Էկէր Ինկիլթէրրա՝ Մըսրը թախլիյէ իթմէք վատրը մէվզրի իճրայա վազ իթմէղ իսէ, տիւվէլը սաիրէ՝ մէզքիւր վատրը իճրա իթմէյէ քէն տիսինի մէճպուր իթմէք իչիւն միւտախէլէ իտէպիլէճէքլէր տիր։»

Ախիրէն Գահիրէտէ պաղը ամէլէր պիր էսկի խանէյի երգարլար իքէն, թօրրպրն իչինտէն 77 ալթուն վէ 554 կիւմիշ սիքքէյի հավի պիր թօրբազ գանանթա պուլմիշ օլարդ-լարընտան, հիւքիւմէթը մահալլիյէ մէզքիւր ասարը աթիգայը ախզ էյլէմիշ տիր։

Իսքէնտէրիյէտէ թապ օլունան «Մէթարիթմիսա» կազէթասընդն պէյանրնա կէօրէ, Ղարպիյէ միւտիրիյէթինտէ եէրլի պիր գատրն՝ պիրտէն 5 էրբէք չօճուգ տիւնեայա կէթիրիպ, պունլարդն 2սի վ ֆաթ իթմիշ իսէ տէ, Յունիսն վ վարտէյէրինին ահվալը սրհիյէրբի տէրբէճի մանթլուպտէ իմիշ։

Մրբրրտա պիր այ զարֆրնտա գալէմտի մախսուսը մարիֆէթիյէ 206 գրշ վէ երբէք քէօլէյէրէ ազատնամէ վ ըրիտիկինի «էլ Գահիրէ» եազը յօր։

Ֆրէիմէտ Էվրօբա հարպիյէ ն՝ զարէթլէրէրինդն էն զիյատէ իշթիզալ իթտիքլէրի մատտէ՝ թիֆէնքլրին խապահ մատտէսի տիր։

Ալէքսանիա տէվլէթի՝ նէվուսուլ ըէվօլվէր թիֆէնկինի քէնտի օրտուսը իչիւն գապուլ իտիւլ, մէզքիւր թիֆէնքլէր՝ հէնուզ սաիր մահալլէրտէ թէտգիգ վէ թէճրիպէ օլունմագտա իքէն, քէնտիսի պու եէնի թիֆէնքլրէն 500,000 ատէտ միւպայաա իթմիշ տիր։

Սուտուր իտէն պիր իրատէի Սէնիյէ մուճիպինճէ, հիւքիւմէթը Սէնիյէ՝ իչպու ըէվօլվէր թիֆէնքլէրինդն պիր ատէտ Ալէքսանիա հիւքիւմէթինտէն թալեպ իթմիշ, վէ հիւքիւմէթը միւշարէլէյհա՝ տէրհալ իրսալ էյլէմիշ օլմաղլա, ֆէնինի պիր գօմիսիօնր մախսուս մարլիֆէթիյէ պու թիֆէնք թէճրիպէ օլունուպ, էսկի թիֆէնքլէրէ միւրէճճահ օլարդը անարլարընտան, իչպու եէնի թիֆէնքլէրէ պիր մրգտարը քիւլիսինին Ալէքսանիա ֆապրիգասը սրբարը օլունմասը հազրդնտա իրատէի Սէնիյէ սուտուր իթմիշ տիր։

Պինանէ ալէյհ մէզքիւր թիֆէնքլի իսկլ իտէն Ալէքսան ֆապրիգաթօրնա պիր թէլէկրաֆ քէշիտ օլունարագ, Տէրսաատէթէ կէլիպ տօղրուտան տօղրույա Պաղը Սէրասքէրի իլէ պիրլիքզաբէրէ ագտր մուգավէվէտ էյլէմէսի պէյան գէլընմիշ օլմաղլա, մամիլէյհ ֆապրիգաթօր կէչէն բազար կիւնիւ չէհրիմիզէ մուվասէլէթ էյլէմիշ տիր։

Մէսամուաթա կէօրէ, Պաղը Սէրասքէրի՝ եէնիտէն 2,000 Մաճառաթը միւպայաա իթմէք իւզրէ միւզաքէրաթա իպթիտար էյլէմիշ տիր։

ԹԷԼԷԳՐԱՖ

Բէթէրսպուրկ 30 Նոյ.

«Ժուրնալ տը Սէն Բէթէրսպուրկ» կազէթասը՝ գօնթ Անտրասինի ախիրէն Մաճառ Մէպուսան Էնճիմէնինտէ իյրատ իթտիկի նուֆուզտան պահս իտէրէք, Աւսթրիանդն ասլա թէվֆիլ մէմալիք արզուսընտա պուլունմատրդրնը իչթիմէք չայանը տիգգաթ ու իթինա պիր մատտէ օլսրդրնը, վէ գօնթ Անտրասինի պու լիսանը չայանը մէտհ ու սէնա իտուկնի, վէ լաքին Պոսնա վէ Հերսէքին իշղալի պու լիսանա բէք տէ ինանմամագ իչապ իթտիրտիկինի պէյան էյլէսէր տիր։

Բարիզ 30 Նոյ.

Բէթէրսպուրկտան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Ռուսիա բրէնս տը Մենկրէլինին նամզէտիկի իչիւն իսրար իթմէմէքտէ տիր։

Լոնտրա 30 Նոյ.

«Տէյլի Նիւզ» կազէթասը՝ Ռուսիանդն Ասիատա թէրադդիյաթը վագրասը Ինկիլթէրրահա Պուլկար մէսէլէսինտէն տահա զիյատ, էհէմմիյէթի հայիզ օլարդրնը, վէ պինաէն ալէյհ Ինկիլիզ գապնին թօսրնդն՝ էհմ Պուլկար վէ էհմ Աֆղան մէսէլէլէրի հազդրնտա Բէթէրսպուրկտա իճրան միւզաքէրաթա պաշլամշ օլմասը գանանտա պուլունտրդրնը պէյան իթմէքտէ տիր։

Նիւ-Եօրգտան կէլէն խապէրլէրէ կէօրէ, Միւճթէմէհի Ամէրիգա «Փէնկրն»լարը՝ Ինկիլթէրրա ալէյհինտէ պիր հարպ բրանը թահթը գարարա ամրշլար, եանի տէվլէթը միւշարէլէյհա ալէյհինտէ սոն տէրէճէյէ գատար մուհարէպէ իթմէյէ գարար վէրմիշլէր տիր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Ամլյէ նէզարթի միւսթէշարը Վահան էֆ. հազրթլէրի՝ տիւն Սատրազամ հազրէթլէրինին նէզտինէ պիրազիմէ, պաղը էվամիր ախզ ու թ լադդը իթմիշ տիր։

—Միւհէնտիսը մէշհուր Մ. Բրէսալ՝ Անատօլու շրմէնտրֆէրլէրի հազդրնտա հիւքիւմ թը Սէնիյէ իլէ միւգարէրէ իթմէք իւզրէ Տէրսաատէթէ միւթէվէճճիհէն պու քէրրէ Վիէննատան հարէքէթ էյլէմիշ տիր։

—Պէլկրատտա գէլրա գու հուր իթտիկինի՝ տիւն թէլէկրաֆ խապէր վէրմիշ իտի։

Ալբնան խուսուսի խապէրլէրէ կէօրէ, իլլէթը մէզքիւրէ՝ կէչէն բէնճէնիսի կիւնիւնտէն պէրու գու հուր իթմէշ օլաա, չիմտի կիւնտէ 35 վարդուսի օլմաղտա իմիշ։ Իլլէթը մէզքիւրէնին հիւքմէքրմա օլարդը սոգաղլար՝ սրհհիյէ գօրսօնը թահթը նա ալրնմշ տրր։

Շէհրիմիզ սրհհիյէ մէճլիսի՝ տիւն պիրիթթիա, Պէկրատ միւվարէսաթը հազդրնտա թէտաալերը սրհհիյէ իթթիխազը լազմ կէլիպ կէլմէտիկինի միւզաքէրէ խաէէք խոր։

—Տիւն կէճէ սաաթ 3 պուչուգ բատտէրէլէրինտէ Օրթաքէօյտտ Եէնի մահալլէտէ վագը պիր խանէտ կազ լամմասը տէվրիրպ բարամշ օլարդրնտան, խանէ խապգրնդն վէվէէէսի իւզէրինէ տէրհալ Ռում քիլիսէսի գամանասը չալրնմագա պաշլամշ վէ պու նէշանէի հարիգ իւզէրինէ էհալիի գարկէտ խանէէրէտէն տիչարը ֆրէյսրպ Եէնի մահալլէյէ տօղրու գօչուշմշ իսէ տէ, տէվրէլէն կազտան պիր գաա չրդմայրպ հէման անիսէ սէօնտիւրիւմիշ վէ անճագ մահալլէնին իյմապլնտան օյարագ գազան հարիգ մուախիրէրէն գավկայա միւնէճրը օլմաչ օյրդրդրնտան, հէր քէս եէնի բահանթ գալգէ խանէսինէ ավոլթ էյլէմիշ տիր։

—Վիէննատան իչրը օյնտրդրնա կէօրէ, Օտէսատա մուգիմ Ավսթրիա ժէնէրալ գօնսօլօսը Մ. Շարլ տը Բրընսիկ-Հէրալտ՝ ախիրէն խոթիֆա իտէն Մ. Զուխանէնդին եէրինէ Տույունը Ռումիպէ մէճլիսը իտարէսինտէ Ավսթրիալը տանէրը վէքիլէթինէ թպին օլունճագ խիչ։

—Գու սէնէ սիւրբէ Հիւմայուն էմինլիկի՝ էմնաքը Սէնիյէ մի ֆէթթիչի հիւսէյին Ֆէքրի էֆ. հազրէթլէրինէ թէվճիհ պայրըմշ տրր։

—Կէչէն հոկտեմբերին 17ճի կիւնիւ Պրուսա վիլայէթինտէ թասկիրի նահիյէսինտէ վուգու պուլան հարէքէթը արզ հազդրնտա Անտրէյէ գայմնագամրդրնա իճրա օլունան թահգիգ ատատան՝ նահիյէի մէզքիւրէտ՝ 43 խանէ վէ 17 տամրն քեամիլէն երգրլարը, վէ 45 խանէ վէ 11 տամրն երգրլամագ իւզրէ լարը, վէ 1 ճամի, 1 մէքթէպ, 25 խանէ վէ 7 տամրն տուվարլարը սագթանտրը, վէ նուֆուսա զայիֆա կէլինճէ 15 մէճրուհ վէ 2 վէֆիյաթ վուգու պուլարը անպարլրմշ տրր։

Այրդտա գալան էհալի՝ չարը վէ սաիրէտէ իաքեան իտիմիշլէր վէ մէճրուհլար տախի թէտավի իտիլմէքտէ պուլունմիշլար տրր։

—Գարանիսար սանճաղրնտա Իրկիլլօ գարկէսինտէ ախիրէն պիր Իսլամին խանէսինտէն հարիգ զուհուր իտէրէք, տէրուենտէ պուլունան մէրգում Իսլամ իլէ զէվճէսի վէ մախտումի վէ կէլինի վէ ալթը նէֆեր թօրունլարը քի ճէնան 10 քիչի եանը գ թէլէֆ օլմուշլար տրր։

—Նաֆիա գօմիսիօնը ալիսի՝ Գալաթա վ. Պէյօղլու թարիգլէյէ Մագրիբէօյիւնէ գատար ինչա իտիլէճէք չրմէնտրֆէը խաթթը լայիհասընդն թէէտգիգատրը պու քէրրէ պէլլիքմալ մէզքիւր լայիհայը թասվիպ ու թագտիր իթմիշ, վէ մազպաթասը իլէ պէրապէր Պաղը Ալիյէ թագտիմ էյլէմիշ օլմաղլա, պու մատտէնդն պու կիւնքի մէճլիսը մախսուսը վիւքէյատա մէզուր պահս օլաճաղը մէսմա տրր։

—«Նէոլօգոս» կազէթասը «Պէն Վօարիչ» նամ Ինկիլիզ սէֆինէսինդն կէչէն կիւն Մարմարատա պիր Եունան եէյլէն սէֆինէսինէ չաթրպ զարզ իթմէսինտէն պահպա, պիր այ զարֆրնտա Մարմարա տէնիզինտէ Ինկիլիզ վաբօրլարը թարաֆինդն 10 գազայա սէպէպսիյէթ վէրիտիկինի, վէ պու դազայարտա 6 գէթա Եունան վաբօր վէ սէֆինէսինդն զարգ ու նապէտտա օլարդրնը պէյան իտէյօր։

—Պուլկարիսթան վէ Շարգի Ռումէլիտէն բէյտէրբէյ վիւրուտա ետուպ վիլայաթա կէօնտէրիլմէքտէ օլմա մուհաճիրլէրէն՝ կէսթէրիլէն արազիլրտի պագը՝ բէրրէ իսքեան իթմէյէ մուվաֆագաթ իթմէսէքտէ օլարդլարը խապէր ալընդպ, պու հալ իսէ քէնտիէրինէ կէսթէրիլէն արազինդն մէմէքէթլէրինտէ եէրլէր իլէ միւթէնասիպ օլմամասընտան, եանի պիր ֆարդ արազիլէրի տաղլրգ օլարդը վէ օ մագուլէ եէրլէրտէ մայիշէթլէրինի թէտարիքէլ ապ ու հավասընա ալրշմշ օլարդլարը հալտէ հեճրէթի իթտիբլրի եէրլէրտէ կէսթէրիլէճէք արազինդն տախի օ հալտէ օլմասընը պիթթապ արզու էյլէմէլէրինտէն իչէրի կէլտիկինտէն, պունտան պէօյէ մուհաճիրլէրէտ արազի իթտասընտա միւմքին մէրթէպէ պուրալարընդն կէօզտրմէսի՝ Տախիլիյէ նէզարէթինտէն ումում վիլայաթա եազըմշ տրր։

—Վիէննատան Ավսթրիալը իքի եահուտինդն պիր սրդրամ մատտէսինտէն տօղայը Լոյտ գումանիասընդն «Մարս» նամ վարօրը իլէ Տէրսաատէթէ ֆիրար իթտիկի խապէր ալընարագ, մէզքիւր վարօր՝ Գավգտա դարանթինա միւտէթինի պիլիքմալ տիւն լիմանդրմրգա կէլմիշ օլարդրնտան, չէհրիմիզ Ավսթրիա գօնսօլօսխանէսինդն պաղը մէմուրլիյնի՝ վարօրա կիտիպ մէրգուսմանը թահթէէլէնքիզ տարարը չրգարմշլար տրր։ Մէրգուսման՝ կէլէճէք բօսֆա վարօրը իլէ վէ Թրիէսթէ թարիգլէյէ եէնէ Վիէննայա կէօնտէրիլէճէքլէր տիր։

—Պրուսա վիլայէթինտէ Ֆոգուդ նահիյէսինտէ էվիր էյլէր նամ մահալտէ իաքեան իտիլմշ օյան 40 խանէ մուհաճիրլէրէն թէշքիլ էթտիքլէրի գարկինդն Օսմանկիտ թէսմիյէսի խուսուսընա պէլիսթիրան իրատտէի Սէնիյէ սուտուր իթմիշ տիր։

«Խիտավէնտիկաբ» կազէթասը՝ չէնտիկէ գատար Պրուսա վիլայէթինտէ իաքեան իտիլմշ մուհաճիրլէրէն 100,000 նուֆուսա պալիզ օլտրդրը, վէ 30000 նուֆուսը տահա իաքեանը իչիւն արազիի խալկէ մէվճուտ օլտրդրնդն թահգիգ էթտիրիտիկինի եազըմշ տրր։

—Զօր սանճաղրնտա քեանի Աշարա գատասը գայմագամրդը՝ Եկիւն գայմագամի սապրգ Մահմուտ էֆէնտիյէ թէվճիհ պայրըմշ տրր։

—Պոսնա Սէրայտան իչար օլնտրդրնա կէօրէ, Պոսնա վէ Հերսէք բոսթա իտարէխանէլէրի՝ Պոսնա վէ Հերսէքի Խոխալէրի չէտիտէն թահթը մէմուրիյէթէ ալրնան կազէթասրդն պու քէրրէ թէքմիլ պիր ճէտվէլինի ախզ իթմիշէր տիր։

Մէզքիւր ճէտվէլէ կէօրէ, թահթը մէմուրիյէթէ ալրնան կազէթասրդն 54ի Իթալիան լիսանը իլէ մանթպու օլաա, պունլարդն էքսէրիսի՝ Ավսթրիանդն թահթը հիւքիւմէթինտէ պուլունան Իթալիա էյալէթլէրինդն Իթալիայա կհագը թարաֆտարանդնդն միւրէվվիճը էֆքեարը տրր։ Ալէմանճա 42 վէ Մաճառճա 28 կազ թա իլէ, Մաճառիսթան ալէյհինտէ նէշրիյաթտա պուլունան պիր խայիր Ռումանիա կազէթասրդն տախի Պոսնա վէ Հերսէյէ տուխուլի մէնն օլրնմշ տրր։

Տիկէր պաղը Զուիցերա, Ֆրանսադ, Էհհ վէ Զէր կազէթասրդնդն տուխուլի տախի թահթը մէճմուլիյէթէ ալրնմշ տրր։

ՐԷՍՄԻ

Ի-Բիէր-ը — Ի-Ի-Ն Բահէրէ

Իսթիֆրազը տախիլի թահվիլաթնդն հէր սէնէյէ ախտ գուբօնպրդն օ սէնէ վէրկիսինէ դապուլի հագդրնտա թահրիր վէ վերկի միտրիյէթի թարաֆրնտան վերիլէն թագրիր իւզէրինէ Մալիյէ նէզարէթը ճէլիլէսի իլէ ճերէյանխէն մուխապէրէյի շամկ թէգբէրէ՝ մէճլիսը մախսուս վիւքէյատա լէտիլդասա նէզարէթի միշարէյէհանդն ճէվապընտա թահվիլթը մէրգումէ պու սէնէյէ ախտ գուբօնպրդրնդն վագթը թագսիթի հուլուլ իթմէմիշ օլանպարդն տախի պու սէնէ վերկիսինէ գապուլի մուգաբրբը օլաա, էվվէլճէ իլան խորտրկինէ, վէ վերկի պիր սէնէ իչինտէ թագսիթլէ խաթիֆա օլունճաղը կիսի թահվիլթը մէրգումէ գուբօնպրդը տախի քէպտիլէք պիր սէնէ իչինտէ թագսիթլէ խիֆա գէբլընտրդրնա պինամն, պու սէնէ եաբրլրդը կիսի, սէնինդ աթիյէտէ տախի հէր սէնէ վերկիսինէ թահվիլթը մէզպուրէնդն՝ օ սէնէ գուբօնպարդնդն գապուլ իտիմէմի միւնասիպ օլաճաղը տէրմէ յան գէբլընմշ, վէ պու սուբէթի մէճլիսը խասը վիւքէլճա տախի միւնասիպ կէօրիւրէրէ Մալիյէ նէզարէթը ճէլիլէսինէ թէպլիղ իտիրմէյ օյմաղլա, քէյֆիյէթին իլանընա իպթիտար գէբլընտր։

Տիւնքի Սթամպոլոյա չու ֆիքրա օգունմշ տրր։

Բէնա տը Մինկրէլինին նամզէտիկինէ տաիր եազտրդրմշ պէնդէրէտ վէ ֆիքրատ մախսուսէրէտ տէֆտիրէ զիքր իթտիկիմշ Ցառեան խամի՝ շիւպհէսիզ օգույանպարդրմրդդն նազարը տրդգամդնը ճէլպ իթմէշ օլմալը տրր։ Պաղը ազալարը հիւքիւմէթը Սէնիյէ իրտէմանը մուհիմ մէսէլինտէ պուլունմշ վէ պուլունմադտա օյան Ցառեան խանէտանը իլէ Պուլկարիսթան թահթրնա նամզէտ օյան բրէնս Նիգօլա տը Մինկրէլի խանէտանը պէ՝ ինինտէ պիր ազրապարդ մէճլիսի կիսի թահվիլթը մէրգումէ գուբօնպրդը տախի քէպտիլէք պիր սէնէ իչինտէ թագսիթլէ խիֆա գէբլընտրդրնա պինամն, օ տա Իրան տէվլ թիենա Վիէննա սէֆիրի Նէրիման Խան հազրէթլէրինդն գէվճէսի տիր։

«Միւշարէյէհա՝ Ցառեան խանէտանընտան օլուպ, խանէտանը միւշարէյէհնդն Էրմէնի նէպսինէ մէնսուպէ օլտրդը կիսի, Օսմանը խարիճէյէ նէզարէթի միսթէշարը օյան ամուճագատէսի Ցառեան Յարութիւն էֆէնտի հազրէթլէրի տախի մէզքիւր Էրմէնի նէպսինտէն տիր։»

ՅԷՐՈՒԱՆ ՇԷՆԷՍԻՆ

Տատեան խանէտանընդն ազ ու նէպսի հազդրնտա պիզիմ բէք էյի պիր մալիմաթմրդ եօք իսէ տէ, Վիէննատաքի «Բօլիթիչէ Գօրէսբօնտէնտ» կազէթասընդն վէրտիկի մալիմաթ տախի պիրճէ բէք տօղրու վէ մունթազամ կէօրինմէմէքտէ տիր։

Էկէր եանրմրդ իսէ, Ցէվզէթը Ալիյէի Օսմանկիյէ պիր գաչ ասրրտան պէրու իբրամէթ իթմէքտէ օլան վէ խուսուսիյէ պարութթը պաշրրգ խրտմէթը մի ֆիէիբէսինի կիֆա իթմիշ պուլունան Էրմէնի Ցառեան խանէտանը գատիմինին պիտայէթը ղուհուրի հազդրնտա պունտան 20-25 սէնէ գատար ագտմ եա Վենետիկ Մխիթարեան վանքրնդն «Բազմավէպ» ըիսալէսինտէ վէ եա տիկէր պիր ըիսալէի ֆէնինիյէտ մալիմաթը սահիհէ վէ մուֆասալ նէյր իտիրմիշ օլուպ, մալիմաթը մէզքիւրէյէ նազարէն խանէտանը միւշարէյէյհ՝ էօյլէ Կիւրճի, Մինկրէլի, Զէյէնի վէ եա պու կիպի մէճհուլպիր մէլէթտէն թէնասիպ իթմիշ օլմայրպ, ասրլ աթաարը Ցրդատ նամինտա պիր Էրմէնի տիր, վէ պու Էրմէնիճէ իսմին իչը «Տր» հէճասրնդն հազիրյա գալանդատ» հէճասրնտան Ցառեան նամ նէյէթ էյլէմիշ տիր։

Ցունտան մատտա պիրճէ չու տախի վար տրր քի, խանէտան իսմէրլինի թային իթմէք իչիւն «եան» հէճասրը Էրմէնիկէրտէն պարգա հիչ պիր միլլէթ իսթիմալ իթմէյէպ, «Ցառեան» խանէտան խամ տէ անասրլ Էրմէնի օլան պիր խանէտանա մախսուս օյմասը լազրմ կէլտիկինդն, պու հալտէ Էրմէնի «Ցառեան» խանէտանը անասրլ Էրմէնի օլուպ, էօյլէ Կիւրճի վէ զայրբհիւմ ճինպէրտէն նէյէթ ու թէնասիպ իթմէմիշ վէ էօյլէ ճինպէրէ հիչ պիր միանասէպէթի պուլունմամշ տրր։ Խոսի էկէր բրէնս տը Մինկրէլինին «Ցառեան» սէօյլէնմէսինտէն «Բօլիթիչ Գօրէսբօնտէնց» կազէթասը՝ մունմուլէյհ իլէ Էրմէնի Ցառեան խանէտանը արասընտա պիր միւնասէպէթ պուլունարդրը ֆարգ ու իսթիխրաճ խարյը իսէ, պու էֆքեարը վահի տիր վէ բրենս տը Մինկրէլինին «Ցառեան»լրը եանլրդ պիր չէյ օլմայը տրր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՕԱՕՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Այս օրերս լրագրաց ոմանց մէջ Ծովիկեան Կարապետ ստորագրութեամբ հրատարակութիւն մը տեսնուեցաւ, որով ինչպէս անձն կը ներկայացնէ զինքն իբր միաթէվղիի գայմագամ Գ. Պոլսոյ մէջ՝ գափամանճի Հայ արհեստաւորաց կոչէ՝ ի հնումն հաստատեալ ազգային վարդիին, և իբր այն առ ինքն դիմելու հրաւէր կը կարդայ որոց որ գործ ունին նոյն վարդիի հետ։

Ազգ՝ Ազգային Պատրիարքարանս հարկ կը համարի ի պաշտօնէ յայտարարել թէ՝ չիչեալ Ծովիկեան անուն անձին սոյն հրատարակութիւնն պաշտօնական հանդանէ և օրինաւորութենէ զուրկ է գլխովին, թէ կեդր. Վարչութեան որոշման համաձայն՝ որ հմնեալ է Օսմանեան մեծապօր Տէրութեան կողմէ Հայոց Ազգին համար երաշխաւորեալ առանձնաշնորհմանց վրայ, սոյն դաբամանճիներու վարդիի գործերն յանձնուած կը դտնուին յատուկ Մատակարարութեան մը ընդ Ատենապետութեամբ Վսեմ Ֆրէնկեան Ցակոբ էֆէնտիի, և թէ հետեւաբար յիշեալ վարդիին վերաբերեալ ամէն տեսակ գործոց համար պէտք է դիմել ըստ առաջնոյն առ Նորին Վսեմութիւնն, ի մեծ Նոր Խան Լիմէյէթ Սանտրդիի պաշտօնատունն։

18 Նոյեմբեր 1886

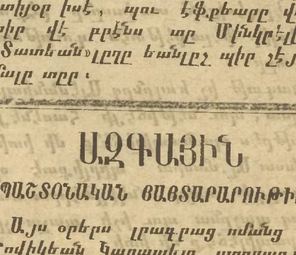

Մաէթթէսսիֆ պատրրմրդ խապէրէ կէօրէ, Պարութթը պաչը Ցառեան մէրհում Ցովհաննէս պէյին մախտումը վէ Խարիճէյէ միսթէչարը Ցառեան Յարութիւն էֆէնտի հազրէթլէրինին պիրատերի Առաքել պէյ՝ պիր վագթան պէրու միպթէլա օլուղը խասթալրգ ասն բէհայապ օլամայրպ, տիւն սապահ Պէշիքթաշտա քեանի խանէսինտէ իրթիհալը տարը պագա իթմիշ օլմաղլա, ճէնազէ ապայը եարրն իճրա օլրնամագ, վէ Մագրիբէօյէ նագլ իլէ մահալը մէզքիւր քիլիսէսինտէ բէտէրը մէրհումինդն եանրնտա մէտֆէնը մախսուսընտա տէֆն խոլէճէք տիր։

ՀԱԼԸ ՀԱԶԸՐ

ԻՆԿԻԼԹԵՐՐԱ ՎԷ ԱԼԷՄԱՆԻԱ

Ա

Էվրօբա պօրսալարընտա ֆօնտո ֆկյաթլարընդն կիւն պէ կիւն թէրագդը պուլմագտա օլմալարը տա պիր իսպաթ տը քի, պուլութտան էվվէլ նէմ դաբան էրպաղը մալկէ տախի, սուլտ ու սալահդն պագը դալաճաղընա էմկէթ իտէյօրլար։

Ֆէլ հագդա էկէր սահիհէն պիր հարպ գօրգուսու պուլունմագտա իտի խսէ, պու գօրգունուն հանկը կիւն տէֆ օլտըղը տա մալիւմ տիր։

Քէզալիք բէք սահիհ պիր մատտ տիր քի, էկէր սուլտ ու սալահդն պագաը գաթիէն թէէմին օրընմըշ խսէ, պունուն իչիւն պիւթիւն տիւնեա Ինկիլթերրա իլէ Ալէմանիայա թէէնքիւր իթմէյէ պօրճու տը։

Եալնըզ պունտա պիր մէսէլէ զուհուրա կէլիր քի, պաշլրճա իբիխնտէն հաՆկիրընդն սայէսինտէ պու նիյմէթէ նայիլ օլընմըշ տը։

Պիզիմ հէր վագրթի պատթ ու պէյան էյլէմէքտէ օլտրդրմըղ կիպի, չիմոի Ալէման կաղէթալարը տախի աչըղտան աչըղա իստտա իտէյօրլար քի, էկէր նէֆսի Էվրօբատա սուլտ ու սալահդն պագաընա քէֆքալէթ իտեճէք պիր գուվվէթ վար իսէ, օ տախի Ինկիլթերրա իլէ Ալէմանիանդն իթթիֆագը տը։

Քեաղրա իթթիֆագը տէյել։ Իլա թապլի վէ մէճպուրի իթթիֆագ։

Պու թապլի վէ մէճպուրի իթթիֆագ տը քի պու տէֆա մէսէլիւն Էվրօբայը վէ Էվրօբա իլէ պիրլիքտէ պլիթիւն տիւնեայը, ալէմը մէտենէյէթի, թէրագդրյի ումմէյի, վէ սէրպէսիյէթ տավաընը, բէք ադիմ պիր ֆէլսէֆէթտէն գուրթարմըշ տը։

Ֆագաթ էշ եալընըզ Ալէմանիայա գալսա, պու նէթիճէյի հասէնէյ տէպերէս օլուռնապիլէճէ՞ք մի իտի։ եախօտ Ալէմանիա պիրլիքտէ օլմագդըղըն տախի Ինկիլթերրա եալընըզ պաչընա պու իչի պաչա չը գարապիլէճէ՞ք մի իտի։

Իշ պաչլրճա Ավսթրիանդն պաչընտա տօլաչմագտա իտի։

Ալէմանիա տեվվէթինին քէնտի միթթէֆիգինի պիսպիթիւն Ռուսիայա չընմաթմայաճաղը մալիւմ իտի։ ֆագաթ բրենս Պիսմարգ ճէնապէրինին թավր ու հաբէլթինտէն աչիքեաբ անպաչրլը քի, Ավսթրիանդն պիսպիթիւն չընմանմասը տէրճէսինտէն ալաղը օլան հէր չէյտէ, Ավսթրիայը Ռուսիայա ֆչսայ ելլէմէյէ մէյեալ կէօրիւնմէքտէ իտի։

Տիւնեանդն արզու իթթիսի, վէ սուլտ ու սալահը ումումինին վէ Էվրօբա մինաֆիինին թալէպ էյլէտիյի չէյ պու տէյել տիր։

Ագէդ լիսան իլէ սէյլէյէրէք, Ալէմանիա տեվվէթի, պաղը չարթլար թահթընտա Ռուսիա ասաքիրինին Պուլգարիսթանա կիրմէսինէ միսասատ էյլէմէք մէյլիսթընտա կէօրիւնմէքտէ իտի։ վէ էկէր Ինկիլթերրա էօնէ աթըլըպ, Ավսթրիայը, Ալէմանիանընքինտէն դիյատ ֆիեիլի սուրէթտէ իլթիզամ իտէճէյինի ասյան աչիքեաբ վատ իթմիշ օլմասա իտի, Պէսարապիատտա վէ Օտէսատտա ճէմ իտիրմիշ օլան Ռուսիա ասաքիրի չիմոիյէ տէկին պէյքի չօգասան պէրու Վարնա վէ Սօֆիա եօլունու էյլէ ալմըշ օլուրլար իտի քի, արթրդ օլ վագթ սուլտ ու սալահը ումումինին պագասը թէէմինաթը նէբէյէրէ ենմիշ օլտըղը հէր քէսէ մալիւմ պիր մատտէ օլաճաղ իտի։

Ֆագաթ պունդն իչիւն Ալէմանիայը վէ բրենս Պիսմարգը թայէիպ էյլէմէյէ հիչ պիր քիմսէնին հագդը եօք տը։

Պունտան էվվէլ պիր պէնտը մախասուսմրզտա, Պիսմարգ եըլտրդընդն ուֆուդը բօլթիդատա սալլանմագտա վէ նէ իչիւն սալլանմագտա օլտըղընը պէր թաֆսիլ եազմըշըղ տը։

Պու հալտէ, Ալէմանիատան պէշ ան սէնէ էվվէլէրի եազաստրտըի չէյ իլա եազմասընը պէքլէմէք պիր հագդասըղըղ իտի։

Ֆագաթ էկէր Ալէմանիա տեվվէթի, Ինկիլթերրա պիրլիքտէ օլմագսըզընը, Պալգան չէպիհէղիրէսինին վէ Ավսթրիանդն միսթագպէլլինի գուրթարմագ հալինտէն տիւմիւշ խսէ, Ինկիլթերրա տեվվէթի, էլան Ալէմանիասըղ տախի, էկէր քէ Պալգան չէպիհէղիրէսինին վէ կէրէք Ավսթրիանդն միսթագպէլլինի գուրթարմագ հալինտէ պագը գալմագտա տըր։ էլվէրիր քի, Պալգան հիւքիւմէթլէրի վէ Ավսթրիա տեվվէթի, քէնտի միսթագպէլլերի ուղրընա լաղրմ կէլէն վէ քէնտի հիսսէլէրինէ տիւշեն ֆէտա քեարլըղը իճրայէ հաղը պուլունմաքլար։

Ալէմանիա տեվվէթի, քէնտի գարշըսընտա եէնիտէն գուվվէթ պուլմուշ վէ աղամէթինի հիսս իթթիրէճէք պիր հալէ կէլմիշ պիր Ֆրանսա պուլունտրղընտան, իհթիրազը տավրանմայա մէճպուր տը։ վէ Ռուսիա տեվվէթի տախի պու իհթիրազան նէ տէրէճէյէտէք իսթիֆատ իտէճէյինի բէք ալէա պիլիր։

Տեվվէթը միւչարէլէյհանդն իսթիֆատ ֆըրսաթլարընը նէ տէրէճէտ իգծօսմա իլէ գուլլանտրդը տախի արթրդ պիր տարպը մէսել հիւքմինէ կէլմիշ տիր։

Իմոի նէ՞ սէպէպ վար իտի քի, Ռուսիա տեվվէթի, Ալէմանիանդն միսասատ իթմէք մէճպուրիյէթինտէն իսթիֆատ իտիպ բէք չօգ չէյլեր տէ իւսթէ ալմասը պէրթաբաֆ իտէլիմ, իսթէ վէրմիշ օլսուղը բէք չօգ չէյլերանդն տէ հէնուզ հիչ պիր չէյ թէքրարէն էլէ կէչիրէմէմիշ տիր։

Գունտան տա անլաշըլըը քի, հիչ տէյել իսէ չիմոիքի հալտէ սուլտ ու սալահդն պագասընը գուրթարմըշ օլան տէվվէթի, Ալէմանիա տեվվէթի օլմամըշ տը։ վագաա այնի սուլտ ու սալահդն պագասընա պէպիւք եարտրմը պուլունմըշ օլտուղը ինքեաբ օլունամազ։

Ավսթրիայը գուրթարան Ինկիլթերրա օլտու։ վէ էկէր պունտան սօնրա թէքրարէն Ավսթրիա պիր թէհլիքէյէ տիւշար օլաճագ իսէ, քէնտիսինի գուրթարմայա ուզանան էլտէն իսթիֆատ իթմէք իսթէմէմսի իչիւն էօյլէ պիր թէհլիքէյէ տիւշար օլապիլիր։

Ինկիլթերա տեվվէթինին հալի պիւսպիթիւն պաղդա տը։

Ինկիլթերանդն դաբուսը չագդաղընը էլէ արմըշ պիր Ֆրանսըզ եօգ տը։

Ինկիլթերա շունուն պունուն հիւճումինտան գօրգուսը օլան պիր տեվվէթի օլմըշտը, իդթիգալ հալտէ շունուն պունուն իւզէրինէ պինիթ ֆս քէնտիսի հիւճումիտէն եախօտ հիւճումիտինէրէ եարտրմ իտէն սէրպէսթ պիր տեվվէթ տիր։

Էկէր Ռուսիա տեվվէթի, Ավսթրիայը պիւսպիթիւն չընմայրպ իսարապ իթմէք էսկիտտէ պուլունուր իսէ, Ավսթրիանդն թէքրիլ իսարապիյ թի Ալէմանիանդն տախի իսարապիյէթի տիմէք օլաճաղընտան, հէր հալտէ Ալէմանիա տեվվէթի թէքրիլ գուվվէթի իլէ վէ հէր չէյի կէօզե ալարագ Ավսթրիայը իթթիզամ իտուպ իսարապիյէթտէն գուրթարմայա մէճպուր տը։

Ֆագաթ Ռուսիա տեվվէթի՝ իչին օ տէրէճէլէրինէ կիթմէքտէքի տախի քէնտի մագսէտինէ նայլ օլապիլիր։ վէ Ավսթրիայը չարնայար քէնտիսի իլէ ուղրաշմայա մէճպուր գըլապիլիր իտի։

Գունընա տա Ավսթրիանդն թէքրիլ իսարապիյէթի, եալընըզ կէճիքմիշ վէ իքինճի համլէյէ գալմըշ օլուր իտի, վէ պու սուրէթլէ Ալէմանիա տեվվէթի տախի, կիւն տօղմազտան նէլէր տօղար ֆէկվարնճա, եալընըզ իլք համլէ իլէ իքինճի համլէյնին արա եէրինտէքի վաղթի գազանմըշ օլուր իտի։

Իյթէ Ինկիլթերա տեվվէթի իչին իչինէ սօգուլմասա, բէք իհթիմալտէն կէօրիւնտիյի իւզրէ օլաճաղը տա պու իտի։

Ինկիլթերա տեվվէթինին Ալէմանիայը տա Ավսթրիայը տա տահանէ՝ աղիմ թէհլիքէլէրտէն գուրթարմըշ օլտըղընը էմնայլերի էքսիք օլմամըշլար տը։

Եմնայըղ պիր շէյ վար իսէ, օ տախի Ալէմանիա վէ Ավսթրիա տեվվէթլէրինին Ինկիլթերանդն տար պիր կիւնիւնտէ քէնտիսինէ պիր եարտրմ իթմիշ օլմալարը տը։

Հէյլէ քի պու տէֆա Ինկիլթերա տեվվէթինին Ավսթրիայը տա Պալգան չէպիհէղիրէսինի տէ սուլտ ու սալահդն պագասընը տա գուրթարմագ իչիւն վաթէրլօլարա միւհթաճ պուլունմագտա տէյիլ տիր։

Ալէմանիա տեվվէթի՝ քէնտի բահաթընա վէ Ֆրանսայը գօլլամայա պագդարդը հալտէ, Ինկիլթերա տեվվէթի՝ Ավսթրիայա «էօնէ տիւշ պագայրմ» վէ Իթալիայա տախի «արգամանդ կէլ պագայրմ» էօզիւ իլէ տէ, Գաղագդարդն քէնտի բահաթլարընը պօզմալարը էօնիւնիւ ալապիլիր։

Վէ պլապիլիր օլտըղընը տա իսպաթ էյլէմիշ տիր։

Ալէմանիարդն Ինկիլթերա իթթիֆագընա օլ գատար խահիշկէր պուլունմալարը իշթէ պու սէպէպլէրտէն նէշէթ իտիյօր քի, պու պաղատ տահա սէպէյլէյէճէքլէրիմիզ վար տը։

(Ե-ԸԸ)

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑ ԻԳԱԿԱՆ ՄԵՌԻՆ

Կրթական խնդրոյն վրայօր որքան որ բան գրուի, այնքան ալ քիչ է, մանաւանդ մեր ազգին համար, որոյ զանազան նիւթական և բարոյական պէտքերուն և ցրիւ վիճակին նայելով աւելի եւս կենսական, աւելի եւս սիպտղական խնդիր մ'է։ Մեք կը խոստովանինք թէ այսպիսի ծանր և միանգամայն փափուկ խնդրոյ մը վրայ խօսելն ու գրելն մեր կարողութենէն վեր է։ Եթէ այժմ բան մը պիտի գրենք սոյն թերթի սիւնակաց մէջ, այն ալ կարի յոյժ մտածմամբ և զգուշաւորութեամբ ստիպուած ենք գրելու։ Նաեւ՝ եթէ մեր գրելու նիւթը միայն մանչ տղայոց կրթութեան վրայ լինէր, դիւրին էր։ բայց քանի որ խնդիրը աղջկանց կրթութեան վրայ է, արդարեւ կը դժուարանայ մեր առջեւ մեր գրելիքը, վասնզի աղջկանց կրթութեան խնդիրն այսօր Եւրոպական շատ ազգաց մէջ տակաւին բոլորովին լուծուած խնդիր մը չէ, ո՞ւր մնաց մեզ նման ազգի մը մէջ, որ բաղդատութեան չլրնար դրուիլ ոեւէ տեսակէտով մեր մօտ կամ մենէ քիչ շատ հեռի ապրող լուսաւորեալ ազգաց հետ։ Բայց թողուցէ ուշադրութեան արժանի սոյն կարեւոր կէտը և զայն եւեթ, իբրեւ առնուազն, ինչ որ մեր ազգային սահմանին մէջ է, և ինչ որ կարելին և կարեւորն է մեր ամենուս համար։

Կրթութեան կարեւորութեան վերայօր խօսիլը մեր նպատակին դուրս է, վասնզի չեմք կարծեր բնաւ թէ գոնուի հոգւով և մարմնով կոյր մը, որ տակաւին չտեսնէ կրթութեան բարերար լոյսը։ Մեր խօսքն ու գիրը հոգւով և մարմնով ի լոյս դիմող և լուսով պարարելու տենչն ունեցող անձանց համար է։

Կրթութիւնն ընդհանուր է, այսինքն պէտքի բան մ'է առ հասարակ համայն մարդկութեան համար։ Միայն կրթութեան եղանակն է տարբեր, ամէն դասակարգի և սեռի մարդոց համար։ Մինչդոյն կրթութիւնն՝ անխտիր առ հասարակ ամէն մարդու տալ ոչ թէ կարելի չէ, այլ և ըստ առաջին՝ զուր ջան և անօգուտ վատնում մ'ալ է։ Այս տեսութեամբ է որ կրթութեան համար ատիճաններ որոշուած են. զոր օրինակ, ըստ արական և իգական սեռի մանկան, պատանւոյ, երիտասարդի և այլն կրթական ատիճաններն ու հրահանգներն տարբեր են, և որ մեծն է, նիւթական կենաց ապահովութիւնն ալ, զոր մարդս պիտի ստանայ իւր ընդունած կրթութենէն, նկատելի յոյժ կարեւոր բան մ'է և մեր տեսութենէն չվրնար զանց առնուիլ։

Այժմ ընդունուած տիեզերական ճշմարտութիւն մ'է թէ ամէն մանկրտի, աղջիկ թէ մանչ, պէտք է ուսանի կարդալ, գրել և հաշուել, այսինքն մայրենի լեզուին և թուագիտութեան բաւական հմուտ լինել և զայդ ընդ ասցին ուսանիլ դիւրընտել եղանակաւ կրօնական գիտելիքներ ըստ քրիստոնէական վարդապետութեան և պատմութեան և ազգային գիտելիքներ, որք կը վերաբերին հայրենի երկրին պատմութեան և այլն։ Ահա այսքիկ են նախնական տարերք ուսմանց, դիտելիքներ որք ընդհանրապէս կաւանդուին նախակրթարան ըսուած վարժարաններու մ.ջ թէ մանչ և թէ աղջիկ տղայոց։ Այս նախնական կրթութիւնը միօրինակ է, այսինքն աւանդելի ուսումներն անխտիր հաւասարապէս կը մատակարարուին երկսեռ մանկուն։ Բայց երբ նախնական կրթութիւնը կաւարտի, և մանկտին միջնակարգ կրթութիւն մը առնելու վիճակին կը հասնի, յայտնի է թէ չատ կրթական միօրինակութիւնը կը փոփոխի, և մանչերու տրուած կրթութեան վրայ, աղջկանց կաւանդուին նաև այնպիսի դասեր, որք առանին կենաց համար գլխաւորագոյն և անհրաժեշտ պէտք դատուած են աղջիկ զաւակի մը, մանաւանդ մայրաքաղաքացի աղջիկ զաւակի մը համար։

Ի՞նչ են այս պէտքերն։—Ուսումն դաստակի, կարի և ձեւի և դեղարուեստի, որք ցայսօր իսկ գրեթէ մեր բոլոր վարժարանաց մէջ առաւել կամ նուազ դիտ և մղում տալով կաւանդուին մեր աղջկանց։ Այսպիսի ուղղութիւն մը կը տրուի աւանիկ ամէն ուրեք և ոչ որ մտքէ անցուցած ունի այս արհեստական դասերէն զատ ուրիշ նմանօրինակ դասեր աւանդել տալու առաջարկ ընել մեր ազգային հաստատութեանց հսկող հոգաբարձութեանց և կամ խնամակալութեանց, և պատճառն ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ մեր ազգային նիւթական վիճակի անբաւութիւնն, որ անհնար կընէ մեր աղջկանց վարժարանաց սոյն սահմանէն դուրս ելնելու, անդին անցնելու։ Եւ ազդն գոհ է, և յոյժ գոհ ևս կը լինի, եթէ այսքան տարրական ուսումներ մեր աղջկունք կարենան լիովին ուսանիլ իրենց դպրոցական շրջանին մէջ։ Ահա այս «հանեստ» ծրագիրն է եղած մինչեւ ցարդ մեր աղջկանց վարժարանաց ուղղութիւն տուողը, ուստի և ամենուս ուշադրութիւնն ալ մեր ընդհանուր վարժարանաց վրայէն ակէ անդին անցած չէ։

Բայց քանի որ այսպէս է, մեզ ի՞նչ փոյթ որ ելեր սոյն տողերը կը գրենք։ մեր ընթերցողաց կրնամ այսպիսի արդար հարցում մը կը յուսամք, որոյ և մեր պատասխանն այս է։ Որովհետեւ «Մշակ», որ ի Տփխիս հրատարակուող թերթ մ'է, որ ծանօթ է մեզ իւր արտաքոյ գաղափարներովն, աղջկանց տրուած կրթութեան և դաստիարակութեան վրայ երկար—բարակ անհամ և անլուր յօդուածներ գրելու վրայ է այս օրերս, և «Արեւելք» ևս ոչ թէ միայն զայնս արտատպելով «Մշակ»ի անմոռանի կարծեաց արձագանք եղած է (1), այլ և յատկապէս իւրք բագրականաւ մ'ալ (ի թիւ 859) անուղղակի ինն կը ջատագովէ «Մշակի արտայայտած սկզբունքներն, ուստի հարկ դատեցինք մեր կողմէն ևս հարկ եղած տեսութիւններն ընելու, ցոյց տալու համար թէ ո՛ր ատիճան անյարմար և անպէտ են մեր ազգին համար «Մշակ»ի և «Արեւելք»ի մէջ հրատարակուած սոյն խնդրոյ վասյօր եղած գրուածները։

Ահա «Արեւելք»ի փաստաբանութիւնը։ «Դիտելի է որ այս ուսումը—կերակուր եփելու ուսումն—տակաւին մուտ գտած չէ մեր մէջ։ Այրեր կը գանգատին թէ կանայք կերակուր եփելու արուեստէն չէն հասկընար, թէ վարձկան խոհարարը կը չուայլեն ամէն ինչ, չունենալով իրենց վերեւ հսկող ձեռնհաս տատիկին մը»։ Համարենք թէ կերակուր եփելու ուսումը պարտաւորիչ ընենք մեր աղջկանց վարժարանաց մէջ, բայց աչքի առջեւ ունենանք պէտք է թէ մեր մէջ մատով քանի՞ տուն կարելի է հանիլ, որ վարձկան խոհարարի պէտք ունենայ, և այն ևս՝ շատ շատ Կ. Պոլսոյ, Զմիւռնիոյ և Տփխիսի մէջ։ ուրիշ ո՞ր տեղ կերակուր և համադամ կերակուր, առողջապահական գիտութեան պայմանաց տակ (·) կերակուր եփելու ուսումը անհրաժեշտ կարելի է համարիլ Հայ ընտանեաց համար, և այս բանին համար ալ այն ատեն աղջկանց վարժարաններու մ.ջ հարկ պիտի լինի խոհանոցներ հաստատելու և վարժ խոհարարներ, ամէն դասակարգի և սեռի մարդոց համար։ Մինչդոյն կրթութիւնն՝ անխտիր առ հասարակ ամէն մարդու տալ ոչ թէ կարելի չէ, այլ և ըստ առաջին՝ զուր ջան և անօգուտ վատնում մ'ալ է։ Այս տեսութեամբ է որ կրթութեան համար ատիճաններ որոշուած են. զոր օրինակ, ըստ արական և իգական սեռի մանկան, պատանւոյ, երիտասարդի և այլն կրթական ատիճաններն ու հրահանգներն տարբեր են, և որ մեծն է, նիւթական կենաց ապահովութիւնն ալ, զոր մարդս պիտի ստանայ իւր ընդունած կրթութենէն, նկատելի յոյժ կարեւոր բան մ'է և մեր տեսութենէն չվրնար զանց առնուիլ։

Այժմ ընդունուած տիեզերական ճշմարտութիւն մ'է թէ ամէն մանկրտի, աղջիկ թէ մանչ, պէտք է ուսանի կարդալ, գրել և հաշուել, այսինքն մայրենի լեզուին և թուագիտութեան բաւական հմուտ լինել և զայդ ընդ ասցին ուսանիլ դիւրընտել եղանակաւ կրօնական գիտելիքներ ըստ քրիստոնէական վարդապետութեան և պատմութեան և ազգային գիտելիքներ, որք կը վերաբերին հայրենի երկրին պատմութեան և այլն։ Ահա այսքիկ են նախնական տարերք ուսմանց, դիտելիքներ որք ընդհանրապէս կաւանդուին նախակրթարան ըսուած վարժարաններու մ.ջ թէ մանչ և թէ աղջիկ տղայոց։ Այս նախնական կրթութիւնը միօրինակ է, այսինքն աւանդելի ուսումներն անխտիր հաւասարապէս կը մատակարարուին երկսեռ մանկուն։ Բայց երբ նախնական կրթութիւնը կաւարտի, և մանկտին միջնակարգ կրթութիւն մը առնելու վիճակին կը հասնի, յայտնի է թէ չատ կրթական միօրինակութիւնը կը փոփոխի, և մանչերու տրուած կրթութեան վրայ, աղջկանց կաւանդուին նաև այնպիսի դասեր, որք առանին կենաց համար գլխաւորագոյն և անհրաժեշտ պէտք դատուած են աղջիկ զաւակի մը, մանաւանդ մայրաքաղաքացի աղջիկ զաւակի մը համար։

Ի՞նչ են այս պէտքերն։—Ուսումն դաստակի, կարի և ձեւի և դեղարուեստի, որք ցայսօր իսկ գրեթէ մեր բոլոր վարժարանաց մէջ առաւել կամ նուազ դիտ և մղում տալով կաւանդուին մեր աղջկանց։ Այսպիսի ուղղութիւն մը կը տրուի աւանիկ ամէն ուրեք և ոչ որ մտքէ անցուցած ունի այս արհեստական դասերէն զատ ուրիշ նմանօրինակ դասեր աւանդել տալու առաջարկ ընել մեր ազգային հաստատութեանց հսկող հոգաբարձութեանց և կամ խնամակալութեանց, և պատճառն ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ մեր ազգային նիւթական վիճակի անբաւութիւնն, որ անհնար կընէ մեր աղջկանց վարժարանաց սոյն սահմանէն դուրս ելնելու, անդին անցնելու։ Եւ ազդն գոհ է, և յոյժ գոհ ևս կը լինի, եթէ այսքան տարրական ուսումներ մեր աղջկունք կարենան լիովին ուսանիլ իրենց դպրոցական շրջանին մէջ։ Ահա այս «հանեստ» ծրագիրն է եղած մինչեւ ցարդ մեր աղջկանց վարժարանաց ուղղութիւն տուողը, ուստի և ամենուս ուշադրութիւնն ալ մեր ընդհանուր վարժարանաց վրայէն ակէ անդին անցած չէ։

Բայց քանի որ այսպէս է, մեզ ի՞նչ փոյթ որ ելեր սոյն տողերը կը գրենք։ մեր ընթերցողաց կրնամ այսպիսի արդար հարցում մը կը յուսամք, որոյ և մեր պատասխանն այս է։ Որովհետեւ «Մշակ», որ ի Տփխիս հրատարակուող թերթ մ'է, որ ծանօթ է մեզ իւր արտաքոյ գաղափարներովն, աղջկանց տրուած կրթութեան և դաստիարակութեան վրայ երկար—բարակ անհամ և անլուր յօդուածներ գրելու վրայ է այս օրերս, և «Արեւելք» ևս ոչ թէ միայն զայնս արտատպելով «Մշակ»ի անմոռանի կարծեաց արձագանք եղած է (1), այլ և յատկապէս իւրք բագրականաւ մ'ալ (ի թիւ 859) անուղղակի ինն կը ջատագովէ «Մշակի արտայայտած սկզբունքներն, ուստի հարկ դատեցինք մեր կողմէն ևս հարկ եղած տեսութիւններն ընելու, ցոյց տալու համար թէ ո՛ր ատիճան անյարմար և անպէտ են մեր ազգին համար «Մշակ»ի և «Արեւելք»ի մէջ հրատարակուած սոյն խնդրոյ վասյօր եղած գրուածները։

Ահա «Արեւելք»ի փաստաբանութիւնը։ «Դիտելի է որ այս ուսումը—կերակուր եփելու ուսումն—տակաւին մուտ գտած չէ մեր մէջ։ Այրեր կը գանգատին թէ կանայք կերակուր եփելու արուեստէն չէն հասկընար, թէ վարձկան խոհարարը կը չուայլեն ամէն ինչ, չունենալով իրենց վերեւ հսկող ձեռնհաս տատիկին մը»։ Համարենք թէ կերակուր եփելու ուսումը պարտաւորիչ ընենք մեր աղջկանց վարժարանաց մէջ, բայց աչքի առջեւ ունենանք պէտք է թէ մեր մէջ մատով քանի՞ տուն կարելի է հանիլ, որ վարձկան խոհարարի պէտք ունենայ, և այն ևս՝ շատ շատ Կ. Պոլսոյ, Զմիւռնիոյ և Տփխիսի մէջ։ ուրիշ ո՞ր տեղ կերակուր և համադամ կերակուր, առողջապահական գիտութեան պայմանաց տակ (·) կերակուր եփելու ուսումը անհրաժեշտ կարելի է համարիլ Հայ ընտանեաց համար, և այս բանին համար ալ այն ատեն աղջկանց վարժարաններու մ.ջ հարկ պիտի լինի խոհանոցներ հաստատելու և վարժ խոհա-

(1) Երբ աղջկանց արհեստական կրթութիւն մը տալու խնդիրը կը յուզուի մեր մէջ, կը տեսնենք որ նոյն խնդիրը միւնոյն ժամանակ ընդհանուր հոգածութեան առարկայ կը լինի Նոր Կակասոյ Հայոց մէջ։ Այս առթիւ գրուած երկու խմբագրականներ կարդացինք Մշակի այսօր եւ վաղը։

(Ա-ԸԸ)

ՍԱՐԸ ԻՆՃՈՒ

ՄԻԻԷԼԻՑԻ

ԺՕՐԺ ՐՈԱՏՆԷԼ

ՄԻԻԹԷՐՃԻՄԻ ԱՆՏՈՆ ԱԼԻՊ

«Տիկէր Թարաֆտան Կրաս իսէ, թէալլիւգաթընտան օլան Ժօէյի տայիմա վիգայէ էյլէտկի միսկլու, հագգընտա պիրտէրռնէ պիր մուհապէթ վէ տօսթլըզ իպլրազ իտէր իտի։ Ժօէ պէօյլէ պէյհիմիզ պիր մախլուզ օլմասընտան տօլայը, պիւթիւն ճիհանը մուախէզէյէ զաղըշրը, հէր նէ գատար զահիրէն չու հալինէ էհէմմիյէթ վէրմէյօր կիպի կէօրիւնիւր իտի իսէ տէ, տախիլէն տայիմ սուրէթտէ քէտէր իտէր, վէ քէնտի կիպի օլմայրպ, չէքլի թամամ օլան քէսանա նազարը զարազա պագար իտի։ Եալընըզ Կրասըն քէնտիսինի սէվիպ վէ նազընա օյնամագտա օլտրդրը Ժօէ պէիր իտի։ Ֆիլվագը չու ֆիթնէքեար գըզ Ժօէնին գուվվէթլի վէ գէքի վէ իսթէնիլտիյի սուրէթտէ վէ զէմանտէ իսթիխտամա էլվերիշլի պիր քիմսէ օլտրդրընը քէչի իթմիշ օլտրդրընտան, մէրգումը քէնտիսինէ բասթ իթմէք իչիւն էլինանէ կէլէնի տիրիզ իթմէմէքտէ իտի։ Ժօէ Կրասըն եանընա կէլիր կէլմէզ, եալընըզ մէրգումէնին իչիտպիլէճէյի սուրէթտէ։— Պու նէ՞ տիմէք տիր, չու թէպտիւլլն մանասը նէ՞ տիր,— տէյու սիւվալ իթտիքտէ, Կրաս տախի այնը սուրէթտէ։— վագրա պիր թէպտիւլ վար տըր ամմա, սուս օլ տա կէօրիւրսիւն,— տէյու ճէվապ վէրտի։

Լօրա Բիլմէն Լէտի Հօթրօթ իլէ գըզընը այսպէս գալգրպ իսթիգպալ իթտիքտէն սօնրա, բասթ կէլէ Բաուլ տախի կէօզիւնէ իլիշմէքլէ, եիւզէրի ճիւզիճէ գըզարըպ Բարիստէ պուլունան թէալլիւգաթընը օ սապան պիր եէրէ ճէմ իտուպ կէօրմէք իսթէմիշ օլտրդընը պէյան իթտի։

Աչքդ լիսան իլէ սէյլէյէրէք, Ալէմանիա տեվվէթի, պաղը չարթլար թահթընտա Ռուսիա ասաքիրինին Պուլգարիսթանա կիրմէսինէ միսասատ էյլէմէք մէյլիսթընտա կէօրիւնմէքտէ իտի։ վէ էկէր Ինկիլթերրա էօնէ աթըլըպ, Ավսթրիայը, Ալէմանիանընքինտէն դիյատ ֆիեիլի սուրէթտէ իլթիզամ իտէճէյինի ասյան աչիքեաբ վատ իթմիշ օլմասա իտի, Պէսարապիատտա վէ Օտէսատտա ճէմ իտիրմիշ օլան Ռուսիա ասաքիրի չիմոիյէ տէկին պէյքի չօգասան պէրու Վարնա վէ Սօֆիա եօլունու էյլէ ալմըշ օլուրլար իտի քի, արթրդ օլ վագթ սուլտ ու սալահը ումումինին պագասը թէէմինաթը նէբէյէրէ ենմիշ օլտրդրը հէր քէսէ մալիւմ պիր մատտէ օլաճաղ իտի։

Ֆագաթ պունդն իչիւն Ալէմանիայը վէ բրենս Պիսմարգը թայէիպ էյլէմէյէ հիչ պիր քիմսէնին հագդը եօք տը։

Պունտան էվվէլ պիր պէնտը մախասուսմրզտա, Պիսմարգ եըլտրդընդն ուֆուդը բօլթիդատա սալլանմագտա վէ նէ իչիւն սալլանմագտա օլտրդընը պէր թաֆսիլ եազմըշըղ տը։

Պու հալտէ, Ալէմանիատան պէշ ան սէնէ էվվէլէրի եազաստրտըի չէյ իլա եազմասընը պէքլէմէք պիր հագդասըղըղ իտի։

Ֆագաթ էկէր Ալէմանիա տեվվէթի, Ինկիլթերրա պիրլիքտէ օլմագսըզընը, Պալգան չէպիհէղիրէսինին վէ Ավսթրիանդն միսթագպէլլինի գուրթարմագ հալինտէ պու ուրուսնուր իսէ, Ինկիլթերրա տեվվէթի, էլան Ալէմանիասըղ տախի, էկէրք Պալգան չէպիհէղիրէսինին վէ կէրէք Ավսթրիանդն միսթագպէլլինի գուրթարմագ հալինտէ պագը գալմագտա տըր։ էլվէրիր քի, Պալգան հիւքիւմէթլէրի վէ Ավսթրիա տեվվէթի, քէնտի միսթագպէլլերի ուղրընա լաղրմ կէլէն վէ քէնտի հիսսէլէրինէ տիւշեն ֆէտա քեարլըղը իճրայէ հաղը պուլունմաքլար։

Ալէմանիա տեվվէթի, քէնտի գարշըսընտա եէնիտէն գուվվէթ պուլմուշ վէ աղամէթինի հիսս իթթիրէճէք պիր հալէ կէլմիշ պիր Ֆրանսա պուլունտրղընտան, իհթիրազը տավրանմայա մէճպուր տը։ վէ Ռուսիա տեվվէթի տախի պու իհթիրազան նէ տէրէճէյէտէք իսթիֆատ իտէճէյինի բէք ալէա պիլիր։

Ֆագաթ էշ եալընըզ Ալէմանիայա գալսա, պու նէթիճէյի հասէնէյ տէպերէս օլունապիլէճէ՞ք մի իտի։ եախօտ Ալէմանիա պիրլիքտէ օլմագդըղըն տախի Ինկիլթերրա եալընըզ պաչընա պու իչի պաչա չը գարապիլէճէ՞ք մի իտի։

Իշ պաչլրճա Ավսթրիանդն պաչընտա տօլաչմագտա իտի։

Ալէմանիա տեվվէթինին քէնտի միթթէֆիգինի պիսպիթիւն Ռուսիայա չընմաթմայաճաղը մալիւմ իտի։ ֆագաթ բրենս Պիսմարգ ճէնապէրինին թավր ու հաբէլթինտէն աչիքեաբ անպաչրլը քի, Ավսթրիանդն պիսպիթիւն չընմանմասը տէրճէսինտէն ալաղը օլան հէր չէյտէ, Ավսթրիայը Ռուսիայա ֆչսայ ելլէմէյէ մէյեալ կէօրիւնմէքտէ իտի։

Տիւնեանդն արզու իթթիսի, վէ սուլտ ու սալահը ումումինին վէ Էվրօբա մինաֆիինին թալէպ էյլէտկի չէյ պու տէյել տիր։

Բաուլը գալսի չիտտէթլէ չարբմաղա պաչլայրպ, ամապա տայրը ֆամիլեամա պիր մէճլիսը մէշվէրէթ մի ագտ իթմէք իսթէմիշ, ամապա քէնտի քէնտէյի միւտաֆամա վէ գապահամբսրզ օլտրդընը իսպաթ իթմէք իչիւն, Կրասը վալիտէսինին մուվամէֆէսինտէ իթհամ իթմէ՞ք մի լազըմ կէլէճէք, ամապա քէնտի բայմալ օյնագտա օլան նամուսընը վիդպէ իթմէք իչիւն, մէրգումէնին քէնտիսինէ եազմըշ օլտրդը մէքթուպը սէտտի պիւլլնտ իլէ օգումամգ մի իգթիզա խտէճէք տէյու տիւշունմէքտէ իտի իսէ տէ, եէկէնինի իթհամ իթմէք Լօրտընը խսթրընտան պիլէ կէշմէմէքտէ օլտրդընտան, Բաուլ չու քիւլթիթտէն ազատէ օլմուշ իտի։

Իչին սահիհի չու տրը քի, Լօրտըն գալպինտէ զարիպ պիր խէլէճան հիւքմ սիւրմէքտէ իտի։ Պաղէն Բաուլը կէճէ վագթը օտասընա կիրմէսինէ պիր մանա վէրմէմէքտէ, պաղէն էօյլէ էհլի ըրզ վէ չօճուգընընտան պէրու սէվմիշ վէ ըհայէթ իթմիշ օլտրդը պիր քիմսէնին պէօյլէ մէքթուհ պիր ճիհայէթ իչլէմէկէ միգթէտիր իտուկինէ ինանամմագտա, վէ պաղէն տախի մալիք քէնտի օլտրդը կիպի ճէսիմ պիր սէրվէթ, էն բաք վէ խալիս զամիրի պիրէ իղթալ վէ լէքէտար իտէպիլէճէյինի խաթրընա կէթիրմէքտէ իտի։

Շու եէքտիկէրինէ մուզայիր էֆֆէնտարա մէպնի, Լօրտ Արթիւր Լօնտարյա ավտէՆէլ էէկենտէն միֆարզաթ, վէ թէալլիւգաթընտան տիկէր պիր քիմսէյէ եանի Սըը Ժօէ էկէրթընէ թէգտարրուպ իթմէյի գարարլաշտրրըպ, շու գարարընը թէֆհիմ իթմէք իւզրէ թէալլիւգաթընը նէպտինէ ճէլպ էյլէմիշ իտի։

Պունուն իլէ պէրապեր, խիլաֆը րիզասը օլարագ կէօզլէրինի Բաուլտան այրրամազ ի

բարներ ալ դասատու բռնելու, իւրաքանչիւրին յատկապէս ամնական վճարումներ ընելով։ Բայց եթէ կերակուր եփելու ուսումն աղջկանց անհրաժեշտ է, ի՞նչու լուացարարութեան ուսումն ալ անհրաժեշտ չը լինի, և աղջկանց վարժարաններու մէջ տաշտեր ալ չդրուին, որպէսզի մեր աղջիկունք պզտիկուց ուսանին լաթ լուալու արհեստն ալ, մանաւանդ ինչպղտութեան տեսակէտով։ Եւ մինթէ այսքանը բաւական՞ն է, ի՞նչու մեր աղջիկները չուսանին նաեւ կոչակարութիւն, կազմարարութիւն, դեղագործութիւն և ուրիշ շատ մը արհեստներ, որպէսզի երբ իրենց ապագայ կենցաղի մէջ ոեւէ փորձութեան մը հանդիպին, այդ արհեստներուն միոյն շնորհիւ իրենց ապրուստը ճարելով խեղճ չը լինին...։

«Արեւելք» կը յաւելու. «Թէ խոհարար պահելու կարողութիւն չունեցող ընտանիքներ հարկադրեալն չատանալ անճաշակ ուտելիք»։ Լաւ, ի՞նչ ընենք, ուտելիքի այդքան ճաշակ ունեցողներու համար աղբը նորանոր ծախուց դո՞ւռ բանալու է։ «Արեւելք» փոխանակ այդպէս գրելու, կրնար ճաշակի տէր եղող այդ կարգի անձանց հրաւէր կարդալ, որ իրենց աղջիկներուն կամ նոյն իսկ կանանց համար փորձ ու վարժ խոհարար դասատուներ բռնեն «առժամապէս», քանի որ անկարող են մշտական խոհարարներ պահելու, որով «Արեւելք» այս եղանակաւ դուցէ հացուցմ տուած կը լինէր ուտելիքի համէ գիտցող բերաններու, և մենք ալ այն ժամանակ առիթ չէինք ունենար սոյն տողերն իրեն դէմ գրելու...։

«Արեւելք» կը շարունակէ. «Բայց այսպէս գանգատողներ չեն խորհիր թէ մեր աղջկանց փափուկ ձեռներ կերակուր եփելու վարժեցնել ամօթ կը համարինք, և թէ դպրոցի մէջ անոնց խոհարարութեան դասեր տալու գաղափարն իսկ զայթակղական կ'երեւի շատ մը ծնողաց, որք արդարեւ եզական գաղափար ունին իգական կրթութեան վրայ։»

Եթէ այդ ծնողք ինչպէս որ եղեկան գաղափար ունին իգական կրթութեան վրայ, ունենան և եզական գաղափար իրենց ծնողական պարտեաց նկատմամբ, յանձնարարելիք մը չմնար իրենց աղջիկ զաւակաց ապագայի ապահովութեանն համար, հոգ չէ թէ կրթական ինչ միջոցներով կարենան ձեռք բերել զայն։ Խնդիրն իգական կրթութեան վրայ եզական գաղափար մը ունենալուն մէջ է, որով հարկ չմնար ամէն ծնողքի աչքը ազգային դպրոցներու վրայ սեւեռելու և ազգային արկղէն յուսալու իրենց զաւակաց ապագայի ապահովութիւնը։ Այս է ուղիղ բանին պահանջումը և այս է մարդ էակին բնական կատարելութիւնը։

«Կրթութեան նպատակը պէտք է մեր զմարդ պատրաստել իւր ապագայ կեանքին։» Ի՞նչ աղոր խօսք և ի՞նչ ընդհանուր սկզբունք։ Այլ սակայն այդ պարտականութիւնը ո՞վ կատարելու է։ Մարդուս պէտքերը զանազան են, բայց այդ պէտքերուն գոհացումն տալու համար, կը խոստովանիք թէ մարդուս պէտք են զանազան ուսումներ, առանց որոց կարելի չէ մարդ էակին այս փորձանաւոր աշխարհի մէջ խաղաղ և երջանիկ կեանք մը գտնելու և վայելելու։ Այլ սակայն մարդս այդ ուսումներն ստանալու համար՝ դրլուին հազար քարի զարնելու է, մանաւանդ մեզ նման բազմակարօտ ազգի մը մէջ, և աւելորդ է զայնս միահամուռ փնտռելն մեր ազգային վարժարանաց մէջ, որոց վիճակն -ամէն տեսակէտով- ամենուս դիտցած բանն է։

«Քանի որ աղջկանց ապագայ կոչումն ալ, ըստ «Արեւելքի», մայր և տանտիկին լինել է ընդհանրապէս, հարկ է որ դպրոցական տարիքին մէջ իրական վարժութիւն մը ստանան տանտիկնոջ մը պարտականութեանց։ Այս հաւասարապէս հարկաւոր է հարուստ թէ աղքատ աղջկանց համար։ ։ ։ վերջապէս երբ Կ. Պոլսոյ բարեկեցիկ ընտանեաց մէջ խոհարարութիւնն արանց սեփական պաշտօն մը համարուած է, պատճառ չկայ որ աղքատիկ աղջկանց համար ևս այս արուեստ ապրուստի միջոց մը չլինի։»

Այս եզրակացութիւնն աւելորդ է, մեր բարեկեցիկ ընտանեաց մէջ ինչպէս կան այր մարդիկ խոհարարութեան պաշտօնով, գրեթէ այն թուով կը գտնուին կին մարդիկ ևս։ Բայց զարմանալին այն է որ «Արեւելքի» նախադաս խօսքերուն հետեւութիւնն եղող սոյն եզրակացութիւնը չհամապատասխաներ իւր սիրական սկզբան, այն է թէ մեր աղջիկներն եթէ կերակուր եփել գիտնան, պիտի յաջողին գոհացումտալ իրենց ծնողաց և յապագային իրենց ամուսնոց ճաշակներուն, մինչդեռ սոյն եզրակացութեամբ կերակուր եփելու ուսումը մեր աղքատիկ աղջկանց ապրուստի միջոց մը ցոյց կուտայ։ Ի՞նչ նախադասութիւն և ի՞նչ եզրակացութիւն։

Մեք այս գիտեմք թէ այսօր համարն ազգին ամբողջութիւնն այնպիսի առանձին կեանք մը ունի, որ այս տեսակ քարոզութենէ բան մը չհասկրնալէ զատ՝ և ոչ իսկ կը հեռաքրքրուի, վասնզի ամէն տեղ մեր աղջիկներն կար կարելու, լաթ լուալու և կերակուր եփելու գործերն ընտանեկան չրջանակի մէջ կուսանին բան ուրիշ տեղ։ Երկրին վիճակն է այս, որոյ ենթակայ է ամէն Հայ աղջիկ։ Իսկ գալով Կ. Պոլսոյ աղքատիկ աղջկանց, նոքա այնպիսի արհեստներով կզբաղին, դարձեալ տան մէջ, որոնք քիչ շատ կը ճարեն իրենց ապրուստը, և ամենուին մրցակ ալ չեն անցներ երթալ խոհարարութիւն ընելու և հաց ճարելու։ Նմանապէս ամէն Հայ մարդ գոհ է իւր աղջիկ զաւակին ու կնոջմէն ի մասին կերակրոց մատակարարութեան, քանի որ կերակրոց բազմազան տեսակներն իւր տան մէջ չեն կրնար միատ դանել բաղդատմամբ իւր դրամական վիճակին։ Եթէ տարին քանի մը անգամ հարկիք մը պատահի կարկարեւոր հիւր մը, տանտէրը կամ տան տիկինն այս մասին ամենայն ալ պէտք մը չունին, քանի որ այդ տեսակ պարագայից մէջ կրնան, եթէ հարկ տեսնուի, այլեւայլ միջոցներով այսինքն այլոց ձեռամբ կամ գնմամբ շատ մը համեղաճաշակ պատուական խորտիկներ պատրաստելու։ Նոքա՝ որք մեր ազգի այս ներքին վիճակին ի մօտոյ տեղեակ են, շուտով կը համոզուին մեր սոյն տողերուն ճշմարտութեան, ուստի «Արեւելքի» կերակուր եփելու և ճաշակներ գոհացնելու վարդապետութեան ո՛ր աստիճան նոր բան մը և անտեղի բան մը ըլլալուն վրայ զարմանալ կամ ծիծաղիլը կը թողունք մեր լուրջ ընթերցողաց։

Մեք աղջկանց արհեստագիտութեան դէմ չենք, թող բացուին արհեստանոցք և մեր աղջիկներէն որոնք պէտք ունին, թող հոն երթալով ուսանին արհեստներ։ Այլ սակայն չենք կրնար բանաւոր տեսնել որ մեր նախակրթարանք և վարժարանք այդ նպատակին ծառայելու հրաւիրուին, այսինքն արհեստագիտութիւնն իւր բոլոր ճիւղերով իրեւ պարտաւորիչ ուսում աւանդուի մեր աղջկանց։ այս բեռ մէջ դոր ոչ մեր կրթական հաստատութիւնք և ոչ իսկ մեր աղջիկներ առհասարակ ամէն տեղ կրնան տանիլ։ Ահա այս տեսութեամբ մեր սոյն տողերը գրելու ստիպուեցանք։

* * *

Կը գովենք Բերայի Թաղ. խորհուրդը և շնորհակալ ենք իրմէ, որ այս նպատակաւ արհեստանոց մը բանալու ձեռնարկութիւն մը ընելու վրայ է, ինչպէս հրատարակեցին ազգային լրագիրներն։ Կը մաղթենք որ ուրիշ կարող թաղեր և կամ անհատներ ևս նմանօրինակ ձեռնարկութեամբք փայլին, այդպիսեաց փառքը մեծ է ազգին առջեւ, և Աստուծոյ օրհնութիւնն ալ անպակաս իրենց վրայէն։

ՎԱՀԱՆ Վ. ՏԷՐՄԻՆԱՍԵԱՆ

(Շարունակելի)

1886 Նոյեմ. 18

ՄՈՒՀԱՔԷՄԷ

ՏԻՑԱՐՊԷՔԻՐՏԷ ՍԸՏԳԻ ԷՖԷՆՏԻ ՅՈԱՅՆԱՍԸ

(Տէ-Դէ Նէ-Էէ-Դէրէ ուէ-մ վէ Էէր-մ)

Հէյեթ եարբմ սաաթ սօնրա միւզաքէրէ օտասրնտան մահքէմէյէ ավտեթէլէ,

Ըէիս էֆ.— (Միւթթէհիմէրէ խիթապէն) Օգունան էվվադը վէ միւտտաթի ումումի էֆէնտիսին թէհլիհը տավասրը վէ թարաֆէյին վէքիլէրինին խատաա վէ միւտտաֆասլարրը-նը իշլեթտինիզ։ Շիմտի պիրեր պիրեր սիզտէն սիւվալ խտէճէյիզ։ (Միւթթէհիմէրէն Նազիֆ պէյէ խիթապէն) Սէօյլէ պագալըմ, վուգուտաթ նասրը՞ օլսուն։

Նազիֆ պէյ.— Սրտգի էֆէնտի իլէ պիր խօճատան սէրս ալրը իտիք։ Պայրամն իբինտի կիւնիւ Ֆուատ պէյ՝ Պայրամ թէպրիքի իչիւն խօճայա կիթմիշ, Սրտգի էֆէնտի օրատա իմիշ։ Երթէսի կիւնիւ քէպապ զկյաֆէթինտէ պուլունմադ իւզրէ Համի քէօչկիւնէ կիթմէյի դարարլաշրրմիշ օլարդլարրը-նը վէ պիրլիքտէ կիթմէքլիկիմիզի արզու իթտիքլէրինի Ֆուատ պէյ իպապէր կէօնէրտի։ Պէն տէրտիմնէն իմ ալարմ, էրթէսի կիւն Ալի աղա իլէ պէրապէր կիթմիմ։ Գասրմ պէյ վէ Սրտգի էֆէնտի օրատա իտիլէր։ Ֆուատ պէյին իշի օլարրը ճիհէթլէ (չիֆթլիքտէն բիրինճ կէլմիշ անը թարթրյօր իտի), օրատա գալարը, պիզ Սրտգի էֆէնտի վէ Գասրմ պէյ իլէ պէրապէր Համի քէօչկիւնէ կիթմիք։ Ահմէտ, Հիսէյին վէ Ալի օրատա օլուպ իշլէրի իլէ մէշղուլ իտիլէր։ Սրտգի էֆէնտի իլէ Գասրմ պէյ թավլու օյնայօրլար իտի։ Մուախիէրէն Ֆուատ պէյ կէլտի։ Գասրմ պէյ՝ պիրտտէրինէ հիւրմէթէն թավլայը թէրք էյլէտի, օթուրտգ, գօնուչտգ, խօճա էֆէնտիլէրին վէ տիկէր արգատաշլարրն միւրուտինէ պէքլէյտիք։ Գու արարդ Սրտգի էֆէնտի կէզինմէյէ պաշլատը, վէ եօլա տօղրու կիտիպ կէլէրէք պանա միւսաատէ պուլուրրնզ կիտէճէյիմ տէտի։ Քէնտիսինտէն օթուրմանսրնը ըվնա իթտիք, դապուլ իթմէտի, սէպէպինի սօրտուգ, ուշադ կէլտի չօճուղում քէյֆիպզ իմիշ կիտէճէյիմ տէտի, գալգտը կիթտիս։ Մուախիէրէն խօճապար կէլտի ադշամա գատար օթուրտուգ։

Ըէիս էֆ.—Վուգուտաթ նէ՞ վաղթ օլսուն։

Նազիֆ պէյ.— Ագշամ իւսթիւ քէօչկէն ավտեթ իտիյօր իտիք։ Գօս քէօչկիւ թարաֆինտան իբի սիւվարի իլէ Ազիզ էֆ. կիտիյօր իտի։ Սօնրա եօլսա Մէհմէտ Սապրի էֆէնին մախտումնա (Սրտգի էֆէյէ) գուրշուն տէյմիշ տէտիքէրինի իչիթտիք։ Երթէսի կիւնիւ իճրատ թաադիյէթ իչիւն Մէհմէտ Սապրի էֆէյէ կիթտիք։ մալիւմաթմիզ պու գատար տը։ Մուախիէրէն բօլսա կէլիպ պիլա ճէլէնամէ պէղի ատլիյէյէ կէօթիւրիւպ իխթիլլաթտան մէն օլընտը, վէ սէպէպը թէվֆիքիմիզին վասիյէթնամէ միւնտէրիճաթը օլարրնը անլատը։

Ըէիս էֆ.— Սրտգի էֆէյի քէօչբտէն չաղրան ատամէ սիզ կէօրտիւնէ՞զ մի։

Նազիֆ պէյ.— Խայրը, պիզ կէօրմէտիք, Սրտգի էֆ. սէօյլէտի։

Միւտտաիի շախսի վէքիլի Իզզէթ էֆ.— Ըէիս էֆ. հազրէթլէրի՛, շիմ տիտէն մուհաբէմէյէ տէվամ իթմէք՝ ուսուլը մուհաբէմէճ կէր՛ք հուգուգը ումումիյէյէ վէ կէրէք հուգուգը շախսիյէյէ բէք տէ խրոմէթ իտէմէզ։ չինքի շահիտլէր ճէլպ օլունանաղ օլուպ, անլէրին ճէլպի իսէ խայրը միւտտէթ միւթէվադրքի տը։ Խասիմլէրիմիզ՝ ճէրէյանը մատտէյէ քէսպը վուգուֆ վէ թէվսիի մալիւմաթ իտէրլէր իսէ, իշէ միւթէալիգ նօգթալարը կէլէճէք օլան շահիտլէրէ պիլտիրիրլէր, վէ պու սուրէթտէ իշէ ֆէսատ գալարը-մըշ օլուր։ Պինանէն ալէյհ չէմնիլիք պունլարրն խթիճվապնտան սարֆը նապար խտիրմէսի մուվաֆրգը մասլահաթ օլուր զանն իտէրիմ։

Ըէիս էֆ.—Մահքէմէնին մագսէտի՝ միւթթէհիմէրի ուսուլէն իսթիճվապ իթմէքտիր։ Իյզահ ու իսթիյզահաթ իլէրուտէ իճրա օլընա-ճաղընտան, պու իֆատէյէ լիւզում եօգ տրը։ Մահքէմէ՝ թէտգիգաթը լաղըմէյի ուսուլ վէ գանուն տարիքսինտէ իճրա իտէր։ Միւթթէհիմ-լէրէն (Ֆուատ պէյէ խիթապէն) Ֆուատ պէյ, սէն տէ սէյլէ պագալըմ իշ նա՞սրլ օլսուն, վագատանդ՞ եօլտա ճէրէյան իթտի։

Ֆուատ պէյ.—Նազիֆ պէյ պէն-տէխանէյէ կէլտի։ Սրտգի էֆէնտի տէ պէնտէխանէյէ կէլմիշ իտի։ քէնտիլէրի պէնտէն էվվէլ քէօչկէ կիթտիլէր, սօնրա պէնտէնիզ տէ իշիմի պիթիրիպ քէօչկէ կիթտիմ։ Սրտգի էֆէնտի՝ օ սրբատա չօճուղընին խասթա օլարրդը պէյանլա շէհրէ ավտեթ իթմէք իչիւն ըսրար իթտի վէ ֆիլհագիգա մախտումնընն քէյֆ-սիզ օլարրդը պիր կիւն էվվէլինտէն պիլիր իտիմ։

Ըէիս էֆ.— Սրտգի էֆէնտիյի չաղրան ուշաղը կէօրտիւնի՞զ մի։

Ֆուատ պէյ.—Խայրը, կէօրմէտիմ։

Ըէիս էֆ. — (Միւթթէհիմէրտէն Գասրմ պէյէ խիթապէն) Սէննէ՞տէյէճէքսին, վագատայը էյզահ իթտի պագալըմ։

Գասրմ պէյ.—Սրտգի էֆէնտի պիզէ կէլտի։ պիրտատէրիմ Ֆուատ պէյին մէշղուլյէթի օլսուղը իչիւն քէնտիսինտէն էվվէլ պիզ քէօչկէ կիթտիք, իրզամ թքեարար պիզտէն էվվէլ կիթմիշլէր իտի։ Սօնրա պիրատէրիմ Ֆուատ պէյ կէլտի։ Սրտգի էֆէնտի օ սրբատա չէհրէ կիթմէք իչիւն բէք դիյատէ ըսրար իթտի, ուշադ կէլմիշ պէնի չաղրըրյօր տէյրէք պըրագրպ կիթտի։ Պէն տախի Սրտգի էֆէնտիյի չաղրան ատամը կէօրմէտիմ։

Ըէիս էֆէնտի (միւթթէհիմէրտէն իրզամ թքեար Գապա պըրյզ Ահմէտ խիթապէն) Գապա պըրյզ, սէն տէ սէյլէ տէ տինլէյէյլիմ։

Գապա պըրյզ Ահմէտ.— Պիզ էվվէլ կիթտիք, քէսրաղ եարմագ իչիւն հարրըրզգ կէօրմէքտէ իտիք։ Սօնրա Նազիֆ վէ Գասրմ պէյլէր վէ Սրտգի էֆէնտի կէլտիլէր, պիր աղ տաշա սօնրա Ֆուատ պէյ տէ կէլտի։ օ սրբատա Սրտգի էֆ. պըրագրպ չէհրէ կիթտի։ օնտան սօնրա տավէթ օլունան խօճապար կէլտիլէր։

Ըէիս էֆ. — (Միւթթէհիմէրտէն իրզամ թքեար Գադօ Հիւսէյինէ խիթապէն) Սէն տէ սէյլէ պագալըմ։

Գադօ Հիւսէյին.— Պէն էվվէլճէ քէօչկէ կիթմիշ իտիմ։ Նազիֆ վէ Գասրմ պէյլէրին վէ Սրտգի էֆէնտինին կէլտիկինի կէօրտիւմ։ Ֆագաթ պունլարտան Սրտգի էֆէնտինին կիթտիկինի կէօրմէտիմ։ Գասրմ պէյ իլէ Սրտգի էֆէնտի քէսրաղտա օյնայօրլար։

Ըէիս էֆէնտի՝ միւթթէհիմէրտէն սէյիս Ալիյէ տախի իչին նասրլ օլսուրրը սիւալ իտուպ, մէրգումտախի ըէֆիդլէրի կիպի իֆատտիտա պուլունար։

Ըէիս էֆ.—(Միւթթէհիմէրէ խիթապէն) Տիմէք օլայօր քի, պիզէ խնատա օլընան ֆիրիրտէն խապէրինիզ եօգ տրը։

Միւթթէհիմէր ճիւմլէսի պիրանէ.— Պերի իւզ դիմէյիյ, էֆէնտիմ։

Ըէիս էֆ.—Պիզ ֆիրիի ինքեար իտիյօրսրնրզ։ պու հալտէ վագատան խապէրտար օլան շահիտլէր վէ մուխպիրլէր վար տրը։ անլէրի ճէլպ իտէճէյիզ, կէլտիքլէրինտէ իքամէր մուհաքէմէ օլընանաղ տրը։ Մինատտի ումումի.— Իֆատէյէրինտէ Սրտգի էֆէնտինին կէզինմէյէ չբգրպ տա ուշաղ թէսատիֆ իթտիկինի պէյան իթտիքլէրի եօգուշ՝ չէհր թարաֆինտա՞մը եօգտա տահա իլէրտէ՞ մի, սիւվալ պույրըլսրն։

Ըէիս էֆ.—(Ֆուատ պէյէ խիթապէն) Սէյլէ պագալըմ, եօգուշ՝ քէօչկիւն չէհր թարաֆինտա՞ մը, եօգտա տիկեր ճիհէթտէ՞ մի։

Ֆուատ պէյ.— Շէհր թարաֆինտա տրը։

Միւտտաիի ումումի. — Էվվէլճէ թագտիմ օլընան բուսուլա մուճիպինճէ շահիտլէրէ ճէլպնամէ կէօնտէրիլմիշ օլսրրը հալտէ պէյանը իթիզար իտէրէք շիմտիյէ գատար կէլէմէտիքլէրինտէն, պունլարրն իւճբէթլէրինին գաթը իլէ պէրապէր իհզարնամէ կէօնտէրիլմէսինէ տախի գարար վէրիլմէսինի թալէպ իտէրիմ։

Պունուն իւզէրինէ ըէիս էֆէնտի հազրէթլէրի՝ իւճբէթլէրինին միրի սանտրղընտան վէքիլմէք իւզրէ թէլէկրաֆ քէշիտսիյլէ շահիտլէրին Տիյարպէքիրտէն ճէլղլէրի հագդընտա եխթարնամէ կէօնտէրիլմէսինի էմր իթտի։

Միւթթէհիմէրին էվվէլճէ պէյան իթմիշ օլսրրդէլսրը շահիտլէրին ճէլպի հագդընտա մէհարիֆաթը լաղրմ՝ թարաֆլարրընտան վէրիլմէկի հալտէ, անլէրին տէ ճէլպ օլընաճաղը՝ թարաֆը ոկյասէթտէն պէյան օլընմիշ իսէ տէ, միւթթէհիմէրտէն նազիֆ վէ Ֆուատ պէյլէր՝ պիր աղրըտան չիմտիկիզ անլէրին ճէլպնէ լուզում օլմասրրդրը սէօյլտիլէր։

Պունտան սօնրա իճրա օլընաճաղ օլան մուհաբէմէ տէ շահիտլէրին վիւրուտինէ թաադիզ խիլսրի, վէ սաաթ 11տէ հէյէթը մահքէմէ վէ սամիուն տաղըլսրը։

ՄԻԻԹԷՖԷՐՐԻԳԱ

Հանեատան եազրլսրդընա կէօրէ, չէհրը մէգբիւր բիշկեհարնտա պուլունան «Լը Հօրիսն» նամ Խնկիլիզ ղըզրլսրնրն տէօրթ զաղլիթի նոյեմբեր 1/13ին մի կիւնիւ չէհրին խարիճինտէ Քէրամիա նամ եազրն գարիյէ-յէ տօղրու սէյրանա չրգմիշ օլսրդ-լարրընտան, էնաի բահտէ իշլէրինտէն իբիսի՝ արդատաշլարրընտան այ-րրլրզ պաղդա պիր եօլա սարմիշ օլ-մաղլա գաբշրլարրնա պիրտէն պիրէ տէօրթ քէօղիս չրգրպ, մէրգուման իբի Խնկիլիզ գապիթէնի սօյմուշլար վէ իպեդիլէրինտէ պուլսրդրը սաաթ վէ սարիբ իլէ ճէպ խարճլրը օլան պիր գաչ չիլինկէրինի դասպ իթմիշլէր տրը։ Մէրգուման քէօղ-լիւլէր՝ սիրգաթը մէգբիւրէյի իճ-բատէն էվվէլ, զապրթանը թաշլա-յրզ անլէրտէն պիրինի բէք աղրը սուրէթտէ եարալամիշ օլսրդլարրն-տան, Հանեատ հիւբիւմէթի՝ քէյֆի-յէթի խապէր ալրնճա, սէրեան թէ-հարրիյաթ իճբատաբյա միւթէճաարը-լարրն իւչինա թէվֆիզ վէ հապա իրգա իթմիշ տրը։

Կիրիա ճէկիրէսինտէ պա խուսուս միսաֆիրլէր հագդընտա պէօյլէ պիր հալ հէյման հիչ վուգու պուլմամշ օլսրդրընտան, էհալի տիւչրը հէ-յէճան օլմուշ իսէ տէ, միւթէճաա-սրրլարրն սիրզ ու կիրիֆթի խուսուս-սնտա հիւքիմէթը մահալլիյէ թարաֆրընտան խպրազ օլընան զայրէթը ֆէվգէլզայէտտէն տօղայը Խնկիլիզ զա-սրթանը պէյանը մինինդիթ էյ-լէմիշ օլսրդլարը հասէպլիյէ, էհալիի մահալլիյ՝նին տախի հէյէճանը քէս-պը սիւքիւն իթմիշ տրը։

—

Պէյօղլունտա Թէբէպաշը Թէաթ-բօսրնտա Ֆրանսրզ օբէրա գումանեասը թարաֆրընտան տիւն ագշամ իճրա իտիլմէսի մուսամմէմ օլան «Լա Բրէնսէս տը Դանսարի» նամ օյունրն իճրասը՝ թէաթրօլար միւֆէթթէշի Հիլմի էֆէնտի թարաֆրընտան Զապ-թիյէ նէզարէթինէ թագտիմ օլրնան պիր միւզաքէրէ իւզէրինէ ճանիպը զապրթատան մէն իտիլմիշ տրը։

—

Ավթրիա բօսթա խտարէսի թարաֆրնտան իլան իտիլտիկինէ կէօրէ, ալաքր. գէկտեմտերին 1ինճի կիւ-նիւնտէն եանի պու կիւնտէն իթթի-պարէն միւրուտ իտէճէք մէքթուպլար՝ Պէյօղլունտա Թօմթօմ սօգա-ղընտա քէանի բօսթա իտարէխանէ-սինտէ թէվզի օլընաճաղ տրը։ Գա-լաթատա Լօյտ խանընտա վագը բօս-թախանէ եալընը իրսալ օլընաճաղ մէքթուպլարը գապուլ իտէճէք տրը։

Ավթրիա բօսթախանէլէրինին միւ-վէզզիլէրի՝ մէքթուպլարը թէպլիմ իթթիքլէրի սրբատա իւճբէթը թէվ-զիյէ թալէպ իթմէքտէ օլսրդլարրն-տան, պունտան պէօյլէ հիչ պիր իւճբէթ թալէպլիսէ հագլարը օլմա-յանաղ, վէ եալընը թէհհիւտիւ մէքթուպ վէ էմանէթ վէ ուֆագ բա-քէթլէր իթա իտուպ, մագպուզ ալ-տրգլարը գէման 20 բարա սախ իտէ-ճէքլէր տրը։

Ավթրիա բօսթա իտարէսի՝ միւ-վէզզիլէր ատի մէքթուպլար թէպլիմ իթթիքլէրի իչիւն իւճբէթ թալէպ իտէրլէր վէ եախօտ թէհհիւտիւ մէքթուպ վէ էմանէթ իչիւն 20 բա-բատան զիյատէ իսթէրլէր իսէ, իմ-պարը քէյֆիյէթ օլընմասրը բէճա իտէյօր։

Իշպու գարարլար՝ էֆբատը էհալի-նին պիզզաթ կիտիպ բօսթախանէ-տէն մէքթուպ վէ սարիբ ալմադ սէլահիյէթինէ ասլա տօղանմադ։

—

Պիր բօլսա չավուշրը էօլտիւրտիք-լէրինտէն տօղայը 1867տէ Մանչէ-թէրտէ սարբան Ալան Լարքին իլէ Օ Գրիէն նամ «Ֆէնիրն»լարրն խա-մրնա միւսաարքի էէվմի մախսուս միւնասէպէթիյլէ կէչէն հաֆթա բա-զար կիւնիւ Իրլանտանրն Տրպլին շէհրինտէ պէզիրք պիր նիւմայիշ վուգու պուլուպ, ճէսիմ պիր ա-լոյ իլէ մէգարրդա կիտիմիշ, վէ «Մանչէսթէր շէհիտլէրի» լէվհալը պիր մէգար խաբր իւզէրինէ կրլան-թալար վէ չէքէք տէսթէքլէրի վազ ե-տիլուրտէն մասաա, հէր քէս պա-շրնը այարադ մէգբիւր խայրն էօ-նիւնտէն կէչմիշ տրը։

Նիւմայիշճիլէր պատէհա տինէր «Ֆէնիրն» մէգազարրնը, վէ էզճիմէ-զամանազ ճէյան Գաաէլի էօլտիւբ-տիկի իչիւն իբի սենտ ադուտմ Լօնտ-բատա սարբան Օ'Տոնէլին մէգարրնը զկյարէթ իթմիշլէր տրը։

ՄԷԶԱԳԻՐ ԷՏԷՊԻՇԱԹՐ ՕՍՄԱՆԻՇԷ

Է-ԷԷԸ

ՄԻՀՐԱՆ Է.Ֆ. ԱԲԻԿԵԱՆ

Մէհէլլէ Մէ-էլիֆէ Ֆոսոպրատ գըր

Էսէրը մէգբիւր միւտեբրիճաթը՝ տէվլէթը Ալիյէնին պիրապէթիճտէն պու անէ գատար կէլմիշ օյան մէչ-հուրլիրը իւտէպան Օսմանիյէտէն Միւնիֆ վէ Սաաատլլահ վէ Ալի վէ ձէվտէթ վէ Զկյա բաշպար իլէ Նա-պի վէ Ռէհկի վէ Շէնասի վէ Էբբէմ վէ Պաբքի վէ Ֆիւզուլի Նաման չու-արա վէ սարիբէրին վէ հաթթա Սէ-լաթիյնը Օսմանիյէտէն ճէհնէթմէ-քեան Ֆաթիհ վէ Սիւլէյման վէ Սէ-լիմ վէ Մուրատ Խանպար հազարա-թրնրն էն կիւզէլ վէ մէրդուպ սաար վէ կիւֆթէէրինտէն իսթիխապ ի-տիրմիշ օլուպ, չիմտիյէ գատար պու եօլտա պիր նիւմունէի էտէպիյաթը Օսմանիյէ վիւճուտէ կէլմէմիշ, վէ եաղրլանարրն մէֆհումը հագդը իլէ անաչրմամ իւզրէ եէր եէր լու-զէթէրէրին մանաար վէ թաֆսիլաթը միւհիմմէ տէրճ իտիրմիշ տրը։

Ֆիյաթը 5 ղրշ. տրը։

3—3

ՏԻՐՃԻ

Տիշճիլիք սանսաարնը սքիթթահսիլ Մէքթէպը Թրպուկիէի Շահանէտ պիր-լիթիէսի շահատէնամէսինի ախզ իլէ 12 սէնէտէն պէրու կէրէք խանէսինէ թէշրիֆէ բաղպէթ պուլուրան միւթէ-բրիէրինէ վէ կէրէք վիւքէլիգ ֆիխամ հազարաթը հարէվէրի նէզտինտէ քէ-մալը մուվաֆֆագբյէթլէ իճբաբ սէ-նաաթ վէ մուամլէյտէ պուլունմամշ օ-լան Հէքիմեան Սօֆի գասրն՝ պու քէր-բէ Պէյհթաշտաբի իդամէթիկեանրնը թէրբ իլէ Պէյօղլունտա Բանկալթի ճաատէսինտէ 71 նումէրօ իլէ մուրագ-զամ խանէյէ նագլ իթմիշ օլսուղը ճի-հէթլէ, կէրէք չիմտիյէ տէկին թէշրիֆէ բաղպէթ իթմիշ օլան միւթէբրիէրինէ վէ կէրէք պունտան պէօյլէ թէշրիֆ ի-տէճէքլէրէ՝ սաալզգը միսիլու ազզ վէ տիշ խասթալզգլարրնրն թէ-տավիսինի վէ ասլա իչէ եարամայան տիլէրի չէքմէյի վէ չէքիլէն տիլէրին եէրինէ միւէճտատէն տիշ գօյսայը թէահ-հիւտ իտէր։

20—13

ԳԱՄԲԷԼԻՆ

ՄՕՏԻԼԻԷԻ ՄԱԾԱՐՈՆՔԷ ՀԱՅԿԻ ՎԷ ԸՄԲԱՐԱՎԱՌ

ԳԱՅԻՐՆ ԸՍԿԱՅՄԻՆ ՄԱԾԱՌԱ

ՊԷ-ՕՅՈՒՆԼՈՒՆՏԱ ՄԱԾԱՐԱՆԱՑ.

194 Նօ. ՊԷՕՅԼՈՒՆԼՈՒՆՏԱ ՏՕՂՐՈՒ ԼՕՅՏԱ Նօ. 194

Գամբէլինի Լուիս Էնգլիսի Մաշարանի Գամբէլինի Լուիս Էնգլիսի Մաշարանի

ԱՍՀԱՊՐ ՏԱՎԱՑԷ

Մեկէմ տարբերմզտան տավա վէքիլի ԸէՀաք էֆէնտի՝ մէհաբիմը ճէզակէ վէ իատէկէ վէ թիւճարէկէ ախտ տէ ավկէ իճրաի վէքեալէթ իթմէքտէ օլուղընտան, ասհապը մէսալիհ հէր կիւն սահթ ցյա գատար մումարէյէհ միւրաճաաթ խէպիրիրլեր։

Հէյէթը թահրիրէյէսի Գալաթատա Հալաճեան խանընտա 22 նումէրօլը եաղըլանէտէ տիր։ 20—16

ԸՆԴԱՐՁԱԿ

ՕՐԱՑՈՅՑ

1887

Թուականին

ՍԷՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ Ս. Փ. ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Գին 3 Ղրշ.

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

(Առամեան)

Կեդրանատեղին է Ակորեան խան թիւ 15 Տպ. գրասենեակն։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՊՈՐՍԱԿԸ

Լօնտրա 30 Նոյեմ.

Ինկիլ. էֆեկտը Ինկ. Լիր.	102-3/16
Օսմ. էֆեկտը աչբլոը	14-9/16
» » գաբանտը	14-3/8
» » Սէրի Ա.	24-
» » » Պ	14-3/4
» » » Ս	14-3/8
Օթօման 1871	75-
Օսմանլը Պանգասը	11-
Ռուսիա խթիդրագը	98-5/8
Մբսբը տուց. մութթահրատ	75-3/4
» խթիխագը	95-3/4
Տաիրա Սանկիյ Մբսբը	73-5/8
Ռօլիտ խթիդրագը	97-1/2
Մաճառիսթ. էֆեկտը 1877	-
Դանպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	25-55

Բարիզ 30 Նոյ.

Ֆրանս. էֆ. 3 % Ֆր.	83-25
» » 4½ %	109-85
Եէնի Օսմ. էֆեկտը աչբլոը	14-50
» » » գաբանտը	14-37½

Մէ-դ-ոռէլէ

Սէրի Պ.	14-80
» Ս.	14-50
Ռուսէլի չրմէնտրֆէրի	34-87½
Օսմանլը Բէժիսի էֆեկտը	398-75
» Պանգասը	372-50
Գրէտի Լիոնէ	592-50
Գրէտի Ֆոնսիէ	1438-75
Լիոն ագսիոնը	1251-25
Սիւվէյիշ ագսիոնը	2103-75
Ռուսիա 3 % 1877	102-1/8
Իթալիա էֆեկտը	102-07½
Մբսբը Ֆոնտ. մութթահրատ	384-37½
Եուտան 3 % 1879	325-
Գանպիօ 3 այ վատէ	25-36

Վիէննա 30 Նոյ.

Լօնտրա իւզէրինէ գանպիօ	126-40
Ռուսէլի չրմէնտրֆէրի	17-20

ԳԱԼԱԹԱ ՊՈՐՍԱԿԸ

Էֆ. ուս. տիւն ագչ. գար.	15-38
Պու սապահ աչբլոը	16-01
Իթիդրագը տաիրէի աչբլոը	38-04
» » » գաբանտը	38-28
Մբսբը մութթահրատ գար.	84-
Պու սապահ աչբլոը	84-05
Սէրի Ա.	24-
» Պ.	14-30
» Գ.	16-01
Ռուսէլի չրմէնտրֆէրի	36-12½
Ագչէ փարալի	07-
Բէրօր Ղրշ.	00-
Հէվալէսիպ »	35-

ՊԱՆԴԱ ԱԳՍԻՕՆԱԿԱՆ

Գրէտի ժէնէրալ	6-08
Սթամպոլ պանգասը	5-
Սօսիէթէ ժէնէրալ	3-14
Թրամվայ	2-92½

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 Ղրշ.տան	Ղրշ. Բ.
Պէյազ մէճիտկէ փարգը	107-
Մէճիտիէ »	99-10
Պէշլիք »	102-
Ալթընլըգ »	102-
Ինկիլիզ լիրասը	110-25
Ֆրանսզ ալթունը	87-33
Բօլ	90-12
Գրէտից ալթունը	51-20
Գարալոն գայմէսի	9-48

ԹԱՍԿԻՑԻ ԲԵԱՂԸՏԸ

20) լիք քեաղըտ	
50) » »	19-10
100) » »	
500)» »	
1000)» »	19-
10000 »	

ԻԼԱՆ

Գումգարուտա Նշան աղանդն գաղինսօրնտա պունտան պէշրէ հաֆթատա իւչ կիւն եանի ճուտա վէ ճուտա էրմէսի վէ բազար կիւնէրի մէշհուր Ագրիպա վէ Սարը Օնիկ աղալարին խանէնտէ սազ թագրմը իճրան ահէնկ իսէճէքլէրի՝ Նշան աղա թարաֆընտան բաղալթլու միւշթէրիլէրինէ իլան օլունուր։

4—2

ԻԼԱՆԱԹ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՐԻՐ
ճանիպը ալիսինտէն

Թարապուլուսը Շամտա պուլընան ասսաբիրը Շահանէ իչիւն պէշ մահ միւտտէթլէ իգթիզա խտէն էրզագտան նան էլլի բարա
Կիւշթ իքի եիւզ բարա։
Էրզ տօգան տօգուզ բարա։
Բուղէնը սատէ իւչ եիւզ տօգսան բարա։
Թուզ օթուզ իւչ բարա։
Սօղան եիրմի ալթը բարա։
Սապօն եիւզ տօգսան բարա։
Կազ ալթմըշ ալթը բարա։
Հընթա էլլի եէտի բարա։
Զէյթ եիւզ տօգսան սէքիզ բարա։
Զէյթտուն տօգսան եէտի բարա։
Պուլկուր ալթմըշ եէտի բարա։
Շաիր դըրդ իւչ բարա։
Սամսն ան իքի բարա։
Հաթապ տօգուզ բարա։
Պէքսիմաթ վէ տագիզ ալթմըշ տէօրթէր բարա։
Նոհուտ օթուզ սէքիզ բարա։
Քէօմիւր ան ալթը բարա։
Սարմանչէթ իքի եիւզ տօգսան տէօրթ բարա։
Ֆասուլիա տօգսան իւչ բարատա թալիպի իւզէրինտէ օլտըզընտան, պունդարատան թէնղիլ իլէ իթայա թալիպ օլանլարրն Լէվազիմաթը Ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

15 թըշրինը սանի 1886

3—2

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՐԻՐ
ճանիպը ալիսինտէն

Շգօտրա ֆըրդասը իչիւն Տէրսաատէթտէ թէսլիմ օլընմագ իւզրէ միւպայաա օլընճաադը էվվէլճէ իլան դրլընան պիր միլեօն իւչ եիւզ պէն դրյէտէն պիր պուչուգ միլեօն դրյէյէ դատար տագիզլէ թաշնիյէ խարէսի իչիւն քէզալիք միւպայեա օլընճաադը իլան դրլընան օթուզ պէն քիլ ճէտիտ պուղուպայն միւնադասարընն պէկլեճրա, դարարը դաթիկին հիասը իչուս թըշրինը սանի բումինն օն տօգուզընճը չարշէնպէհ կիւնիւնէ թէալիւգ խրլմիչ օլորը, վէ եիրմինճի բէնճէչենպէհ կիւնիւ տախի թէգարրիւբ խտէճէք ֆիյաթընտան եիւզտէ պէշ թէնղիլի մուգարրէր պուլընտրը ճիհէթէ, հիասրնա թալիպ օլանլարրն մագամը Սէրասէրի Լէվազիմաթը Ումումիյէ տաիրէսինէ կէմէլէրի իլան օլունուր։

17 թըշրինը սանի 1886

3—2

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՐԻՐ
ճանիպը ալիսինտէն

Նիզամիյէ շաիր անպարը իչիւն միւպայաա օլընճաադ օլան պիր միլեօն իքի եիւզ պէն դրյէ արրանն իչպու թըշրինը սանի բումինն օն տօգուզընճը չարշէնպէհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վ բիլճէկիւնտէն, վէ եիրմինճի բէնճէչենպէհ կիւնիւ տախի թէգարրիւբ խտէճէք ֆիյաթընտան եիւզտէ պէշ թէնղիլի գաաուլ օլընճաադրնտան, իթայա թալիպ օլանլարրն մագամը Սէրասէրի Լէվազիմաթը Ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունը։

15 թըշրինը սանի 1886

3—3

Մէրեէմ խաթունրն Պալաթ հարիգ մահալինտէ թէվսիի թարիգ իչին ալընմասը յաղրմ կէլէն զայրը միհէրէգ խանէսինէ խթիմաք գարարնամէսի մուճիպնճէ թային օլընան հէյէթ թարաֆընտան միւպէյիհէն 20000 ղ.գրյէմէթ թագտիր օլընարագ պունտան պատէթ թէավկէ, մէզպուրէյէ կէսօթէրիլէճէք 189 զըրա 18 բարմաը ճէտիտ արսանրն պէհէր զըրաը 75էր ղրուշտան 14231 վէ հէտմիյէտէն մատտա մէզպուրէյէ վէրիլէճէք էնդազը էտանը 2200 քի ճէման 16431 ղրուշ պիթթէնղիլ պագը 3568 ղրուշրն թազմինէն քէնտինէ իթաը դարարլաշարրընը, վէ գարարնամէի մէգթիւրրն ցինճի մատտէսի հիւքմունճէ իքինճի Տարէի Պէյէտիյէ գարուսրնա վէ մէգթիւր խանէնէն միւնասիպ մահալինէ պիրէր վարագա թաալիզ իթտիրիմիզ օլմազա, քէյֆիյէթ իլան օլընրը։

18 թըշրինը սանի 302

Զաւրպա խասթանէսի իչիւն միւպայաա օլընճաադ 509 չիֆթ եուն չօրասրն պէհէր չիֆթի 3 ղրուշտա թաալիզ էօհտէսինտէ օլուպ, իչպու թըշրինը սանինն 20ճճի բէնճէչենպէհ կիւնիւ սաաթ 10ա գատար հէր գաչ բարա վէ 22ճճի ճուտա էրթէսի կիւնիւ քէկալիք սաաթ 10ա գատար 100տէ 8 թէնղիլ խրլիր իսէ գապուլ օլընրպ անտէն սօնրա գապուլ իտրլմէյէ ճէկինտէ, նօգասանը լէյ իթայա թալիպ օլանլարրն վագթը մէգթիւրտէն էվվէլ էվգաքը հիւմայուն մէճլիսը իտարէսինէ կէլմէլէրի իլան օլընրը։

17 թըշրինը սանի սէնէ 302

3—1

ՄԷՍԱԺԸՐԻ ՄԱՐԻԹԻՄ ՖՐԱՆՍԷԶ

բօսրա վաբօղլարը

ՍԹԱՄՊՈՒԼ ՄԱՐՍԻԼԻԱ

Հէր ճումաա էրթէսի Մարսիլեատան հարէքէթ վէ ճումաա էրթէսի կիւնլէրի Սթամպօլա մուվասլէթ իտէր։ Հէր չարշէնպէհ կիւնլէրի ալաֆր. ագշամ սաաթ 4տէ Սթամբպօլսան հարէքէթ վէ երեկ չարշէնպէհ կիւնլէրի Մարսիլեատա մուվասլէթ իտէր։ Պիր հաֆթա Զանագդալէ, Իզմիր վէ Շերա վէ օ պիր հաֆթա Զանագդալէ, Բիրէ վէ Նարբոլի թարիգլէրի իլէ հարէքէթ իտէր։

Սուրիա վէ Իսքէնտէրիյէ կիւնլէն վարօր իլէ Իզմիրտէ պուլուչը։

Մարսիլեատա վէ Լիոնտա թէվագգուֆ իտէպիլմէ՛ք իւզրէ Սթամբպօլսան տօղրու Բարիզ գատար թէնղիլը ֆկյաթլա պիլէ թէլէր Ալնճի մէվգը իչիւն 380, վէ Շնճի մէվգը իչիւն 274 ֆրանգ տրը։

ԹՐԱԳԻԶՕՆ-ՊԱԹՈՒՄ

Մարսիլեատան կէլէն բօսթալար իլէ տօղրու։

Հէր 15 կիւնտէ պիր տօղրուճա Պաթումա կիթմէք իւզրէ Սթամբպօլսան հարէքէթ իտէր, վէ ավտէթտէ մէճպուրի սուրէթտէ թրբապզօն, Բիլասօն, Սամսն իքէլէլէրինէ, վէ զայրը մէճպուրի սուրէթտէ Իտնէ, Ֆաթսա, Օրտու, Սինօպ վէ Ինէպոլու իքէլէլէրինէ ուղրար։ Սթամպօլա սալը սապահրը մուվասլէթ իտէր։

ՕՏԷՍԱ

Մարսիլեատան միւուս իտէն բօսթալար իլէ հէր 15 կիւնտէ պիր իճրա օլընը։

Սալը կիւնլէրի ալաֆր. սաաթ 8տէ Օտէսայա միհէվճճիհէն Սթամբպօլսան հարէքէթ իտէր։ Ճուճաա էրթէսի ագշամը Օտէսատան հարէքէթ վէ բազար էրթէսի սապահը Սթամպօլա մուվասլէթ էյլէր։

ՍԷԼԱՆԻԿ

Հէր 15 կիւնտէ պիր բազար կիւնլէրի ագշամին ալաֆր. սաաթ 4կիտէ Զանագդալէ, Տէտէ Ագաճ, Լաֆօս, Գավալա վէ Սէլանիկէ միհէվճճիհէն Սթամպօլսան հարէքէթ իտէր։ Սթամպօլա բազար կիւնիւ մուվասլէթ էյլէր։

ԹՐԻՆԱ

15 կիւնտէ պիր բազար էրթէսի կիւնիւ ալաֆր. ագշամին սաաթ 4կիտէ Վարնա, Քէօսթէնճէ, Սուլինա, Գալաս վէ Իպրաիլ միհէվճճիհէն Սթամպօլսան հարէքէթ իտէր։ Սթամպօլա սալը կիւնիւ մուվասլէթ էյլէր։

* *

Պահրը Սէֆիտտէքի տիկէր սէֆէրլէր վէ Պրազիլիա, Բլաթա վէ Ռոսո Զին սէֆէրլէրի հադգընտա վէ սաիր հէր նէվի մալիումաթ իթիհսալի իչիւն Գալաթատա Քիրէճ գարուսընտա պէօյիւք ճէնէձիայա միւրաճաաթ օլընա։

ԿՈՒՆԵԼԷԹ-ԻԻԼ-ԼՈՒՂԱԹ

ՖՐԱՆՍԷԶՑԱՏԱՆ ԹԻՒՐՔՃԷՑԷ

ՄՈՒՀԱԲՐԻՒԼԷՐԻ
«ՄԻՔԱՑԷԼ ԱՇՃԱՆ Վէ ՄԷՀԷՄԷՏ ՇԻՒՔՐԻ

ԹԱՊԻ Վէ ՆԱՇԻՐԻ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

Իշպու էսէր ֆրանսըզճա միւսթամէլ պիլ ճիմլէ լուղաթը ճամի վէ ֆէնին վէ սէնամ փէք չօր ըսթըլլահաթ վէ թապիրաթը ֆրան սէվիյէի տախի չամլ օլուպ, խուսուսէն լուղաթը մէգթիւրէ միւթատտա միասլէրլէ իյդահ օլունտուղու կիպի, ֆէնին վէ սէնամ լուղաթը էօյլէ թարիֆաթ իլէ կէչիմէյէրէք հէր պիր լուղաթրն թիւրքճէտէ մուգապիլի օլան լուղաթր պիթթահարրի պուլունուպ կէրէք թիւրքճէ վէ կէրէք լաթմճէ հրաֆաթ իլէ հիղալէրինտէ տէրճ օլունտուղունան, չիմտիյէ գատար պու եօլտա ճէյ վէ թէրճէմէ օլունան ատարրն էն միւքէմմէլի վէ միւհթէվիյաթճա էն վասիի տիր։

Էսէրի մէղբիւր միւճէլլէտ օլտըղը Հալտէ իբի ճիլտի պիր ատէտ օտանը լի բասրնա Պէկ օղու վէ Իսթանպօլ էսէր բիթապճը տիւքքէանլարընտա սաթը լուր։

Բիւլիյէթլէ իչթիրասընը արզու իտէն զէվաթրն Զաքմաքճըլար եօգուչընտա Ակորեան խանընտա քէսին Դարեգին Պաղտասարեան մաթ պասասընա միւրաճաաթ իթմէլերի իսթար օլունուր։

Օ ԼԻՕՆ

ԻԲԼԻԹԼԻ—ԵՈՒՆԼԸ
ԳՈՒՄԱՇԼԱՐ
ԲԱՍՄԱՆԹԸՐԻ—ՏԱՆԹԷԼԱ

Օ ԼԻՕՆ նամ պէօյիւք մաղազալարրն սահիպէրի՝ պիր իայլի նէֆիս վէ սէմ մալար կէթիրտէրիւք թիճարէթլէրի-նէ եէնիտէն պիր բէվազ վէ ճէսամէթ վէրմէք վէ միւթատտա միւշթէրիլերինի մէմնունա վէ խօշնուտ էյլէմէք նիյէթինէ էպնի, զաթէն էրէյիճէ վասի օլան մաղազալարրնը տահա զիյատէ պէօյիւթմէյէ գարար վէրմիշէր տիր։

Պէօյիտիէն մաղազալարրն քիչարը՝ եագընտա վուգու պուլաճագ տրը։

ՔԱՐԹ ՏԸ ՎԻԶԻԹ

Ա՛յա քարթօն իլէ լաթիֆ սիւրէթտէ հէր լիսանտան օլարադ օն տագիզ զարֆընտա թապ ու թէսլիմ օլունուր։

ֆիյ 100 ատէտի 10 ղրշ

Արզու իտէն զէվաթրն, Ստամպօլա Ակորեան խանընտա Արամեան մաթպասընա միւրաճաաթ էյլէմէլերի։

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐԾԸ

ԱՆՅՆԻՄ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Շարգտա վէքիլի Մ. Էօժէն Ռաբաբօր

Ագիէնտա	մէրքէզի	Վիէննատա	սէրմայէ	ֆրանգ	6,000,000
Ֆրանգօ-Հօնկրուազ	»	Պուտապէշթատա	»	»	20,000,000
Ֆէնիքս Օթրիշէն	»	Վիէննատա	»	»	4,500,000
Նասիօնալա	»	Պուգրէշտէ	»	»	3,000,000
			Ճէման	Ֆր.	33,500,000

(Իհթիյաթ ագէսի տախիլը հիսապ տէյիլ տիր)

Գալաթատա Վօյվոտա սոգաղընտա Եուսուֆ Իզզէտտին խանընտա Լինճի գաթատա

ՖՕԹՕԿՐԱՖՃԷԼԱՐԸՆ Վէ ԷՀԼԸ ՄԷՐԱԳԸՆ ՆԱԶԱՐԸ ՏԻԳԴԱԹԸՆԸ

ՏՕԳԹ. Տ. ՎԱՆ ՄՕՆԴՀՕՎԷՆԻՆ
Կիւմիշլիւ Ժէ-ԲԻ Վէ Պրօֆ-ը

ԹԱԳԼԻՏԷՐՆԵՏԷՆ ՍԱԳԷՆՄԱԼԸ։

ՖԱՊՐԻԳԱ ՄԱՐԳԱՍԸ։

Էճզաճ միւբ.քբ.պ սինտէն մամուլ գուրու լէվհաարը (բրագ) իւզէրինէ տավէթ խտէրիզ։

Տէրօպիթօսը՝ Թիւրքիա վէ Պուլկարիսթան իչիւն ումումի ճէէնթէ օլան էճզաճը Մ. Էտվար Մանդինին Սթամպօլտա Մբսբը Յարբսը գուրպանէ Խարաճը խանընտա քեսին մաղազասընտա տրը։

Մէկզիւբ մաղազատա ֆօթօկրաֆիա պիտ պիճիմէ էճզա վէ էշեա պուլունը։

ՊԷՕՅԻԹԻՒ ԷՇԵԱ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

JEAN PSALTY

ՏՕՂՐՈՒ ԵՕԼՏԱ ԳՈՒԼԷ ԳԱԲՈՒՍԸՆՏԱ Նօ. 657-659-661-663

ՄԱԴԼԷԳՄԱԼԻՔ. ՆԷՆԱՄԷՔ. ԷՀԼԷՆԻՑԷՔ

Բարիզ, Ինկիլիզ վէ Ալէման մամուլաթընտան օլարագ պէօյիւք մօպիլեա վէ էշեա ֆապրիգա վէ տէրօպիթօսը։

ԲԻԻԼԼԻԵԼԹԻ Վէ ԶԷՇԻՏԼԻ ՀԱԶԸՐ ՄԱԼԼԱՐ

Սբրարբչաթ՝ հէր նէ էհմմիյէթտէ օլուր իսկ օլսուն, քէմալը սիւրաթ վէ իթթնա իլէ իշրա օլունը։

Մ. ԺԱՆ ԲՈԱԼԹԻ՝ Բարիզ վէ Պրիւքսէլլի էն պալա ֆապրիգալարը մամուլաթընտան օրմագ իւզրէ պու քէրրէ եինէ պիր խայլի մօպիլեա վէ էշեա կէթիրթմիշ տիր։

Էմթաան մէկզիւրէնին միւհէքմիլք վէ նէֆասէթինէ միւթմէին օրմագ իչիւն Մ. Բաղթինին մաղազալարընա զիյարէթ խիսէ քեսֆի տիր։

Զէյլ— Իպրու մաղազ՝ ԲՈԱԼԹԻ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ մաղազասը ընդ էլանմամուլ տէր։

AUX VARIÉTÉS

Ο ՎԱՐԻՅԷԹԷ

ՊԷՕՅԻԹԻՒ ՄՕՏԱ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

ՊԷՅՕՂԼՈՒՆՏԱ ՏՕՂՐՈՒ ԵՕԼՏԱ ԳՕՆԳՕՐՏԻՍ ԹԷԱԹՐՕՍԸՆԸՆ ԵԱՆԸՆՏԱ Նօ. 45

Վարիյէթէ մաղազասը՝ պու քէրրէ Բարիզտէն դէջ մէվսիմի իլէ. էն սօն մօտա օրմագ իւզրէ իրէքլի վէ եուսկը էնվաի ֆիսթանլըգլար, կարնէթիւրլեր, թանթէլլար վէ բասանթըրլիէր կէթիրթմիշ տիր։ Մէկզիւր մաղազատա էն մաղրը ճինատէն օլարագ մանթօլգ գաստիֆէլի գումաշլար տախի պուլընմագտա տրը։

Թէքմիլ պու մալլեր Բարիզին էն պիրինճի ֆապրիգալարընտան օլարագ զայէթ էհվէն ֆիյաթլա ֆիրուխթ խիլմէքտէ օլուղընը բաղալթլու միւշթէրիլէրինէ իլան խտէր։

Ֆիյաթմագթու։

ՄԱՏԱՄԱ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻՆ

ԱՀԱԲԵՐԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՎ ՄԱԶ. ՆՈՐՈԳԻՈՂ

(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Ներսակ ընկած մազերուն գոյն, փիրնիճ ու գեղ կուտայ։ Կը նորոգէ անոր կեանքը, ոյժը և աճումը։ Գլխու թեւը շուտ մը անկրեպի կ'ընէ։ Իր անուշ հոտը առատ է ու հեշտալի։

"Ա՛ՆԿ շիշը կը բաւէ։" Բոլոր փորձը ունեցան ամենքը որոնց մոխրագունած մազերը իրենց բնական գոյնին դարձան, և ճաղատ տեղերը մազով ծածկուեցան։

Դերկ չէ, և ամենևին զեան մը չքներ։ Թէ որ կ'ուզես թարմ մազ ունենալ և բոլոր կենացդ մէջ պահել, առանց ուշանալու շիշ մը ստացիր ԳՆԷ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻ ՀԱՄԱՇԽԱՍԿԱՆ ՄԱԶ ՆՈՐՈԳՈՂԸ. (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Ղղնպէս Բարիզ ու Նիսս Եօրք։ Կրվաճառուի ամէն սափրիչներու, անոյշ իւղագործներու և անդրեցի դեղագործներու քով։

Պէյօղլընտա Տօղրու եօլտա Գանճիւք պիրատէրլէրին Ինկիլիզ էֆպահանէսի իլէ եիւքսէք գալըրրմտա Մ. Գարուանանրն Ինկիլիզ մաղազասընտա վէ Պէյօղլունտա Տօղրու եօլտա Մ. Իպատոր Լա Գանտէլլանրն Ինկիլիզ մաղազասընտա պուլունը։